

Přílohy

ke Zprávě o výsledcích hospodaření státního rozpočtu

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2009
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2009
- C) Zpráva o opatřeních v oblasti cen za rok 2009

A) ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH CENOVÉ A DAŇOVÉ KONTROLY

ZA ROK 2009

I. Výsledky cenové kontroly

Cenová kontrola v roce 2009 byla celkově zaměřena na ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, a dále na posouzení, zda u neregulovaných cen nedošlo ke zneužití hospodářského postavení. Kromě toho bylo kontrolováno také označování zboží cenou podle zákona o cenách a vedení cenové evidence.

V oblasti maximálních cen byly kontroly zaměřeny zejména na nájemné pozemků nesloužících k podnikání nájemce a na ceny mléčných výrobků pro žáky. Dále byly kontroly zaměřeny na ceny, u nichž se uplatňují věcně usměrňované ceny, jako např. ceny vody pitné, vody předané a odvedené kanalizací, ceny veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, ceny sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, ceny povinných technických prohlídek silničních vozidel a výkonů stanic měření emisí, ceny služeb krematorií (zpopelnění zemřelého, uložení popele do urny a pronájem obřadních místností) a hřbitovních služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa.

Cenové kontroly zneužití hospodářského postavení byly prováděny na základě podnětů firem a občanů.

Hlavní pozornost cenové kontroly prováděné v tomto roce byla zaměřena na kontrolu cen dodávek vody pitné a cen vody odpadní a dále na sběr, přepravu, třídění a odstraňování komunálního odpadu.

Pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství uzavřeli v roce 2009 celkem 355 kontrolních akcí včetně šetření.

Ve správním řízení bylo za porušení cenových předpisů vydáno 169 rozhodnutí o uložení pokut v celkové výši 48 641 tis. Kč. Jedna pokuta ve výši 350 tis. Kč je v odvolacím řízení. Ve 14 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 4 560 tis. Kč. Celková výše pravomocně uložených pokut činí 43 889 tis. Kč. Do 31. 12. 2009 bylo uhrazeno 7 430 tis. Kč z pravomocně uložených pokut.

Výsledky provedených kontrol a řešených stížností za jednotlivá finanční ředitelství v číselných údajích jsou obsaženy v následujícím přehledu:

Přehled výsledků oddělení cenové kontroly finančních ředitelství za období roku 2009 (v tis. Kč)

Finanční ředitelství	Pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách								Počet kontrolních akcí (z toho na základě stížností)	Počet stížností, šetření a podnětů	Počet kontr. akcí celkem	Zaplacené pokuty (ze sl. 4) v tis. Kč
	Vydaná rozhodnutí (příkazy)		Pokuty v odvolacím řízení		Sniženo, zrušeno a vráceno v odvolacím řízení		Pravomocně uložené pokuty					
	sl. 1		sl. 2		sl. 3		sl. 4					
	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč				
pro hl. m. Prahu	12	139	0	0	1	-15	11	124	38/10	12	40	113
v Praze	15	1 211	0	0	1	-545	15	666	37/02	5	40	666
v Českých Budějovicích	18	2 428	0	0	0	0	18	2 428	33/02	3	34	2 128
v Plzni	31	1 394	0	0	2	-102	31	1 450	41/04	4	41	939
v Ústí nad Labem	14	34 331	0	0	1	-30	14	34 301	20/07	17	30	31
v Hradci Králové	18	848	1	-350	1	-55	17	443	47/02	3	48	443
v Brně	39	4 443	0	0	3	-1 500	37	2 943	59/10	16	65	2 015
v Ostravě	22	3 847	0	0	5	-2 313	20	1 534	51/03	9	57	1 095
C e l k e m	169	48 641	1	-350	14	-4 560	163	43 889	325/40	69	355	7 430

Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací, rozúčtování vodného a stočného jednotlivým spotřebitelům

Kontrola věcně usměrňovaných cen byla provedena u 86 subjektů. Ve správním řízení bylo vydáno 52 rozhodnutí a celková výše pokut činí 8 553 402,- Kč. Z toho bylo uhrazeno celkem 4 032 821,- Kč. Prošetřováno bylo celkem 19 stížností, z toho 13 bylo neoprávněných.

Při těchto cenových kontrolách bylo nejčastěji zjištěno, že kontrolovaný subjekt zahrnul do kalkulace režijních nákladů některé neoprávněné náklady v rozporu s ustanovením části II. výměru Ministerstva financí č. 01/příslušný rok - část II., kde je uvedeno, že „Do ceny zboží v položkách uvedených v této části lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady. Toto jednání je v rozporu se stanoveným způsobem cenové regulace, konkrétně s ustanovením § 6 zákona o cenách a s ustanovením § 2 vyhl. č. 580/1990 Sb., které upravují podmínky pro věcné usměrňování cen.“

Šlo kupř. o náklady na reklamní propagaci a prezentaci společnosti, náklady na sponzoring, pokuty a penále za čištění odpadních vod, náklady na vakcinaci, nápoje a oblečení nad přípustný rámec, náklady na provize a náklady představující odpis nedobytných pohledávek a prodaný materiál.

Dále bylo cenovou kontrolou v jednom případě zjištěno, že kontrolovaný subjekt do kalkulací věcně usměrňovaných cen vody dodané a vody odvedené zahrnul i podíl nákladů za ostatní činnosti (stř. - laboratoř a stř. - dílna, mechanizace a doprava), které již byly uhrazeny tržbami z jiných činností, které nesouvisí s výrobou vody pitné.

Při jiné cenové kontrole bylo zjištěno, že do ceny byl neoprávněně zahrnut náklad týkající se vody vlastní spotřebované v administrativních a správních budovách společnosti, který nebyl v celém svém rozsahu nákladem přímo souvisejícím s výrobou vody pitné.

Kontrolou způsobu rozúčtování vodného a stočného bylo kupř. zjištěno, že rozúčtování nákladů v objektu bylo provedeno podle počtu obyvatel bytu bez uplatnění směrných čísel roční spotřeby vody, která jsou stanovena v příloze č. 12 k vyhlášce č. 428/2001 Sb. Podle stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné měla být nestejná vybavenost bytů z hlediska spotřeby vody při rozúčtování zohledněna uplatněním příslušných směrných čísel roční spotřeby vody a počtu osob v bytě. Nezohledněním vybavenosti bytů z hlediska spotřeby vody došlo k nerespektování stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné.

Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování byla provedena u 38 subjektů, ve 30 případech byly uloženy pokuty v celkové výši 2 915 972,- Kč. Uhrazeno bylo 2 070 972,- Kč. Byla řešena 1 oprávněná stížnost.

I v této oblasti bylo kontrolou opakovaně zjištěno porušení zákona o cenách nerespektováním závazného postupu při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.. Provedené cenové kontroly zjistily, že se kontrolované společnosti dopustily při uplatnění věcně usměrňovaných cen za sběr, přepravu a odstraňování komunálních odpadů porušení cenových předpisů tím, že do kalkulací uplatněných cen zahrnuly režijní nákladů, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné. Jednalo se o náklady na reprezentaci, odměny orgánů společnosti, ostatní sociální náklady, odpis pohledávky, dary, příspěvek na životní pojištění, manka a škody. Vyskytly se také případy, že do kalkulací cen byly zahrnuty náklady, které nesouvisely s provozem skládky či sběrem a přepravou komunálního odpadu. V některých případech byly nadhodnocovány v kalkulacích odpisy.

Kontrola často zjišťovala i porušení § 11 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, tím, že kontrolované subjekty nesplnily své evidenční povinnosti, neboť nezpracovaly a neuchovávaly pro příslušný rok průkazné kalkulace s propočtem věcně usměrňované ceny.

Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Dodržování pravidel věcného usměrňování cen bylo ověřováno u 12 provozovatelů. V 6 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 1 166 943,- Kč. Uhrazeno bylo 156 943,- Kč. V této oblasti byly řešeny 2 stížnosti, z toho 1 byla neoprávněná.

Cenové kontroly prověřovaly dodržování regulace cen uplatňovaných ve veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravě kromě městské hromadné dopravy a dopravy příměstské provozované v rámci městské hromadné dopravy a veřejné linkové dopravy vnitrostátní provozované v rámci integrované dopravy, kdy pro sjednávání věcně usměrňovaných cen za linkovou dopravu platí podmínky uvedené v § 6 odst. (1) písm. c) zákona o cenách.

Bylo např. zjištěno, že kontrolovaný subjekt zahrnul nesprávně do propočtu věcně usměrňované ceny ekonomicky neoprávněné náklady, jako např. ztráty z poskytování slev žakovského jízdného. Při jiných kontrolách bylo prokázáno, že kontrolované subjekty zahrnuly do ekonomicky oprávněných nákladů linkové dopravy smluvní pokuty, penále, poplatky z prodlení a úroky z prodlení podílem ze správní režie.

Jiné kontrolní zjištění spočívalo v tom, že podle předložených podkladů kontrolovaný subjekt nesprávně stanovil výši položky tržby bez daně z přidané hodnoty za linkovou dopravu. Rovněž bylo zjištěno, že kontrolované subjekty předložily podklady, které vykazovaly jiné hodnoty, než byly použity pro propočet věcně usměrňované ceny. Údaje z předložených kalkulačních podkladů na jednotlivé roky nesouhlasily s údaji z účetnictví.

Kontrolou bylo také zjištěno, že účastník řízení v kontrolovaném období uplatňoval k základním druhům jízdného přírážky ve výši 3,- Kč a 5,- Kč za průjezd dálnice, které označil jako mýtné; tato samostatně uplatněná přírážka není ekonomicky oprávněným nákladem, protože náklady mýtného jsou oprávněným nákladem při propočtu věcně usměrňované ceny plného (obyčejného) jízdného. K cenám tedy není možné připočítávat žádné příplatky, protože veškeré náklady jsou již do věcně usměrňované ceny jízdného zahrnuty.

Jiný kontrolovaný subjekt se porušení cenových předpisů dopustil tím, že při uplatnění věcně usměrňovaných cen veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy zahrnul do výpočtu věcně usměrňované ceny silniční daň, a to přesto, že vozidla zabezpečující linkovou osobní vnitrostátní přepravu jsou od této daně osvobozena. Při této kontrole bylo také prokázáno, že dopravcem uplatněné ceny jízdného na více než 50 % provozovaných linkách přesáhly maximálně možnou

vypočtenou věcně usměrňovanou cenu (na některých spojích o více jak 40,- Kč na ceně jedné jízdenky). Kontrolovaný subjekt dále zvýšil propočtenou věcně usměrňovanou cenu v rozmezí do 20 % bez doložení souhlasu příslušného dopravního úřadu.

Mléčné výrobky pro žáky

Bylo provedeno celkem 55 kontrol v různých školách na území České republiky. Všechny kontroly byly ukončeny protokolem bez zjištění porušení cenových předpisů.

Finanční ředitelství prováděla kontrolu dodržování maximálních cen mléčných výrobků pro žáky škol v roce 2009 u namátkově vybraných škol.

Pracovníci cenové kontroly vycházely při kontrolách z následujících předpisů:

- Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“)
- Nařízení komise (ES) č. 657/2008 ze dne 10. července 2008, kterým se stanoví pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007
- Nařízení vlády č. 205/2004 Sb. ze dne 7. dubna 2004, kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků pro žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol
- Nařízení vlády č. 128/2005 Sb. ze dne 23. března 2005, kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb.
- Nařízení vlády č. 371/2005 Sb. ze dne 7. září 2005, kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb.
- Nařízení vlády č. 339/2006 Sb. ze dne 14. června 2006, kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb.
- Nařízení vlády č. 211/2007 Sb. ze dne 25. července 2007, kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 319/2008 Sb. ze dne 20. srpna 2008, kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb.
- Nařízení vlády č. 238/2009 Sb. ze dne 20. července 2009, kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb.
- Výměry MF, kterými se stanoví seznam zboží s regulovanými cenami.

Jednotlivé školy byly o nabídce a možnosti odběru mléčných výrobků informovány nabídkovými listy a plakáty. Rodiče dětí a žáci byli s nabízeným sortimentem zboží a s jeho prodejními cenami seznámeni. Na povinnost vyvěšení ceníku podporovaných mléčných výrobků pro žáky jsou školní (školská) zařízení informována již nabídkovými ceníky-letáky dodavatelů.

Přímo na školách je vlastní prodej a výdej mléčných výrobků zajišťován na základě „Dohody o provedení práce“ uzavírané přímo společnostmi s jednotlivými školskými pracovníky.

Žádosti o schválení pro dodávání podporovaných mléčných výrobků pro Státní zemědělský intervenční fond, vypracované ve smyslu § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 205/2004 Sb. ze dne 7. dubna 2004, ve znění pozdějších předpisů, byly kompletně k dispozici na všech školách. Z nich vyplývá, že podporované mléčné výrobky v kontrolovaném období odebíralo 39 až 56 % žáků.

Překročení maximálních cen při prodeji podporovaných mléčných výrobků konečnému spotřebiteli, tj. žákům na školách, nebylo zjištěno. Prodejní ceny odpovídají cenám uvedeným ve fakturách dodavatele a ty odpovídají cenám uvedeným v příslušných cenových výměrech nebo jsou nižší. Peníze vybrané od žáků a jejich rodičů přímo pověřenými školskými pracovníky nebo prostřednictvím třídních učitelek byly ve výši odpovídající částkám na dodavatelských fakturách odeslány jako úhrada zboží poštovními poukázkami zcela mimo účetnictví školy.

Překročení limitovaného množství 0,25 litru mléka na žáka a den ve smyslu článku 102 odst. 4. Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007 nebylo zjištěno. Nebyl zaznamenán případ využívání podporovaných mléčných výrobků jinými osobami než žáky. Na nutnost dodržování příslušných cenových předpisů, zejména jak vést správně cenovou evidenci a sledovat počet prodaných mléčných výrobků s ohledem na jejich sortiment a týdenní limity na žáka, upozornil cenový kontrolní orgán všechny pověřené školské pracovníky.

Nájem bytu

Věcně usměrňované nájemné bylo kontrolováno u 4 subjektů. K porušení cenových předpisů došlo ve všech případech. Pokuty za porušení cenových předpisů, které byly uloženy v celkové výši 42 000,- Kč, byly uhrazeny.

Kontrolou bylo např. zjištěno porušení ustanovení § 15 odst. 1 písm. c) zákona o cenách, kterého se kontrolovaný subjekt jako prodávající dopustil tím, že v kalkulaci věcně usměrňovaného nájemného neoprávněně zvýšil u menších než 3 pokojových bytů v domě položku kalkulace dlouhodobá záloha na opravy a investice. Náklady na opravy a údržbu bytů a domu ve smyslu § 3 odst. 3 vyhl. č. 85/1997 Sb. nemohou být kalkulovány paušálně stejným dílem na každý byt do věcně usměrňovaného nájemného, ale pouze v poměru užitkových ploch bytů dle § 3 odst. 2 vyhl. č. 85/1997 Sb.

Zahrnutím výše uvedeného shodného podílu nákladů dlouhodobá záloha na opravy a investice do kalkulace věcně usměrňovaného nájemného na každý byt nedodržel kontrolovaný subjekt závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

Služby krematorií a pronájem obřadních místností

Cenové kontroly byly provedeny celkem u 21 subjektů. Vydáno bylo 10 rozhodnutí o uložení pokuty. Celková výše uložených pokut činí 736 000,- Kč. Uhrazeno bylo 686 000,- Kč.

Cenové kontroly byly zaměřeny na dodržování věcně usměrňovaných cen za služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení do pevně uzavíratelné urny s označením a dále za pronájem obřadních místností.

Při kontrolách bylo zjištěno, že účastník řízení neuchovával kalkulaci prokazující dodržení stanoveného způsobu regulace, čímž neplní své evidenční povinnosti dle § 11 odst. 2 zákona o cenách. Porušil tak cenové předpisy ve smyslu § 15 odst. 1 písm. f) zákona o cenách.

V dalších případech cenový kontrolní orgán zjistil, že kontrolovaný subjekt fakturoval ceny za poskytnuté služby na základě „Ceníku pohřebních služeb“ aktuálního pro dané období. Službu „zpopelnění“ kontrolovaný subjekt nakupoval. Jak zjistil cenový kontrolní orgán, připočítával kontrolovaný subjekt k této ceně za zpopelnění „obstaravatelskou provizi“ ve výši 10 % z ceny služby, která pokrývala jeho vlastní náklady související se zajištěním této služby. Tato provize spolu s cenou přeučtovanou od dodavatele služby tvořila cenu pro konečného spotřebitele, resp. objednatele pohřbu. Cenový kontrolní orgán prokázal, že kontrolovaný subjekt ke svým uplatněným cenám zpopelnění včetně ceny za zprostředkování, neuchoval kalkulace, jak mu ukládá ust. § 11 odst. 2 zákona o cenách.

Služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa a maximální ceny za pronájem hrobových míst

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování a maximálních cen za pronájem hrobových míst byla provedena u 70 subjektů, ve 45 případech byly uloženy pokuty v celkové výši 2 915 972,- Kč. Uhrazeno bylo 2 070 972,- Kč.

Kontroly byly zaměřeny na dodržování úředně stanovených maximálních cen nájemného z pozemků nesloužících k podnikání nájemce včetně podmínek, k nimž se cena vztahuje, na plnění podmínek věcného usměrňování cen při tvorbě a kalkulaci

cen služeb hřbitovních poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hřobového místa kromě služeb hřbitovních se stanovenými maximálními cenami a dále na evidenční a informační povinnosti.

Zjištěná porušení cenových předpisů převážně prokazovala, že nebyla kontrolovanými subjekty vedena evidence o úředně stanovených maximálních cenách za pronájem hřobových míst nebo nebylo z předložených evidencí zřejmé, na jaké rozměry hřobových míst se uvedené ceny vztahují. Dále při kontrolách bylo zjištěno, že kontrolované subjekty nezpracovaly a neuchovaly kalkulace věcně usměřovaných cen hřbitovních služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hřobového místa. Uvedenými kontrolními nálezy kontrolované subjekty porušily cenové předpisy § 11 odst. 2 zákona o cenách.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

Cenové kontroly byly provedeny celkem u 8 subjektů. Vydáno bylo 1 rozhodnutí o uložení pokuty. Celková výše uložené pokuty činí 12 650,- Kč. Pokuta byla uhrazena.

Cenová kontrola byla zaměřena na dodržování a plnění výměrů Ministerstva financí č. 01/příslušný rok, kterými byl vydán seznam zboží s regulovanými cenami pro příslušná období. Podle citovaných výměrů je v části I., oddíl A, položka – Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce, uvedeno v seznamu zboží, u něhož se uplatňují úředně stanovené ceny (maximální ceny stanovené Ministerstvem financí). V tomto případě se jednalo o pronájem městských pozemků pod vlastními garážemi, kůlnami, případně přístřešky (dočasné stavby), příjezdové plochy ke garážím a plochy pro skladování a parkování osobních vozidel.

Uplatněním vyššího než maximálního nájemného z pozemků nesloužících k podnikání nájemce, které nájemci uhradili, byl porušen § 5 zákona o cenách.

Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanicích technické kontroly a výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel

Výše uplatňovaných věcně usměřovaných cen za povinné technické prohlídky a měření emisí byla kontrolována u 6 poskytovatelů této služby. K porušení cenových předpisů došlo u 5 z nich. V jednom případě se jednalo pouze o měření emisí. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 142 000,- Kč. Uhrazena byla částka ve výši 42 000,- Kč.

Kontrolou byla provedena analýza struktury výchozích nákladů z pohledu regulačního pravidla pro věcné usměrňování v kalkulacích, kterou bylo prokázáno porušení cenových předpisů konkrétně § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách tím, že kontrolovaný subjekt zahrnul do věcně usměrňovaných cen neoprávněné náklady, protože stejné náklady kalkuloval do věcně usměrňovaných cen jak pro výkony stanic technické kontroly, tak i pro výkony stanic měření emisí.

Při jiné kontrole bylo zjištěno, že kontrolovaný subjekt zahrnul do věcně usměrňovaných cen neoprávněné náklady. Jedná se např. o opravu poškozených vrat, smluvní pokutu, náklady vztahující se výhradně k neregulovaným cenám dovážených dopravních prostředků a reklamní předměty, náklady týkající se výhradně emisí. Nebyl tak respektován cenovými orgány stanovený závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci.

Zneužívání hospodářského postavení prodávajícím

Celkem bylo provedeno 8 kontrol. Byla vydána 2 rozhodnutí o uložení pokuty. Kontroly se týkaly dodržování ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách, tj. zda prodávající nezneužívá svého postavení na trhu. Celková výše uložených pokut byla 33 458 773,- Kč.

Cenová kontrola prověřovala cenu nájemného za pronájem skládky komunálního odpadu. Tato cena není cenou podléhající regulaci, a to jakoukoliv formou uvedenou v části II. zákona o cenách, a proto se na ni vztahuje obecné ustanovení § 2 odst. 3 téhož zákona. To určuje, že prodávající nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk, nebo k tomu, aby narušoval tržní prostředí uplatňováním podnákladových prodejních cen.

Podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o cenách dále platí, že při posuzování toho, zda došlo ke zneužití hospodářského postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3 vycházejí cenové kontrolní orgány především z cenového vývoje na srovnatelných trzích, potřeby dosažení přiměřeného zisku, původní ceny a vývoje nákladů a dalších tržních podmínek hodných zřetele. Kontrolou bylo zprvu prokázáno, že prodávající zaujímal v dané souvislosti výhodnější hospodářské postavení ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o cenách.

Na základě zjištění bylo konstatováno, že prodávající porušil cenové předpisy podle § 15 odst. 3 zákona o cenách tím, že účtoval nájemci v kontrolovaném období cenu nájemného za pronajatou skládku obsahující vyšší, než přiměřený zisk.

V dalším případě se cenová kontrola zabývala cenami uplatněnými při prodeji hnědého uhlí dodávaného kontrolovaným subjektem. Protože ceny uhlí nejsou regulovány cenovými předpisy, zaměřila se cenová kontrola na to, zda kontrolovaný subjekt při prodeji hnědého uhlí dodržuje ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách, tj. zda jako prodávající nezneužívá svého výhodnějšího hospodářského postavení na trhu k získání nepřiměřeného hospodářského prospěchu prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk. Podnětem pro zahájení cenové kontroly byla stížnost kupujícího na výši cen za dodávky hnědého uhlí od kontrolovaného subjektu.

Cenová kontrola provedla analýzu trhu a tržní situace u kontrolovaného zboží. Hospodářské postavení prodávajícího na trhu bylo posuzováno ze všech základních obvyklých hledisek, tj. hlediska věcného, prostorového a časového. Dále kontrola posuzovala, zda kontrolovaný subjekt zaujímá na trhu kontrolovaného zboží výhodnější hospodářské postavení při sjednávání ceny oproti ostatním účastníkům trhu, které mu jako prodávajícímu umožňuje při sjednávání ceny chovat se do značné míry nezávisle na ostatních účastnících trhu. Následně se zabývala nalezením obvyklé ceny téhož nebo srovnatelného zboží na trhu, srovnáním nalezené obvyklé ceny a ceny prodeje kontrolovaného zboží a posouzením cenového vývoje a zisku.

Cenovou kontrolou bylo zjištěno porušení § 15 odst. 3 zákona o cenách, neboť kontrolovaný subjekt při prodeji uplatnil neoprávněně cenu vyšší, než byla cena obvyklá kontrolovaného druhu hnědého uhlí, čímž zneužil své výhodnější postavení k získání ekonomicky neoprávněného prospěchu. Při prodeji kontrolovaného zboží měl kontrolovaný subjekt takové hospodářské postavení, které mu umožnilo jednat nezávisle na ostatních účastnících trhu. Zneužitím tohoto postavení podle § 2 odst. 3 zákona o cenách získal kontrolovaný subjekt ekonomicky neoprávněný prospěch.

Kontroly značení zboží a plnění evidenčních povinností

Celkem bylo provedeno 11 kontrol. Bylo vydáno 10 rozhodnutí. Kontroly se týkaly značení zboží cenami a vedení cenových evidencí. Celková výše uložených pokut byla 82 000,- Kč. Uhrazeno bylo 63 000,- Kč.

Provedené kontroly konstatovaly porušení ustanovení § 11 zákona o cenách, protože nebyla kontrolovanými subjekty vedena a uchovávána evidence o cenách uplatňovaných při prodeji spotřebního zboží prodávaného konečnému spotřebiteli.

Dále pak bylo zjištěno nedodržení § 13 odst. 2 zákona o cenách a to tím, že různé druhy spotřebního zboží nebyly v okamžiku nabídky označeny cenou vztaženou

k jednotkovému množství a určeným podmínkám a ani jinak nebyla na viditelném místě zpřístupněna informace o této ceně.

Mimořádná šetření vyžádaná Ministerstvem financí - Šetření cen týkající se nákupních a prodejních cen másla a mléka

Na základě písemného pověření Ministerstva financí podle ustanovení § 12 zákona č. 526/1990 Sb. bylo provedeno šetření, jehož účelem bylo získání informací o vývoji nákupních a prodejních cen mléka a másla za období od 1.1.2007 do 31.5.2009. Předmětem šetření byly následující druhy zboží: máslo, 82% tuku, bal. 250 g (ne stolní máslo), mléko trvanlivé polotučné, 1,5% tuku, bal. 1 litr a mléko trvanlivé plnotučné, 3,5 % tuku, bal. 1 litr.

Byly vyžádány údaje o nákupních cenách sledovaných druhů zboží v členění za jednotlivé tuzemské i zahraniční dodavatele, tak jak byly jednotlivými dodavateli postupně účtovány v období od 1.1.2007 do 31.5.2009 včetně uvedení objemu dodávek. U nákupních cen zboží byly za sledované období vyžádány také informace o realizovaných množstevních slevách či jiných smluvních plněních poskytovaných dodavatelem, která jsou pro obchodníka výnosem a která pozitivně ovlivňují jeho výsledek hospodaření (např. platby za prezentaci zboží, regální, zpětná plnění či bonusy za odebrané množství). Dále byly vyžádány údaje o prodejních cenách sledovaných druhů zboží (tzv. akčních prodejních cenách) ve stejné struktuře jako ceny nákupní. Pro vyloučení vlivu možného zkreslení (např. zprůměrnováním) byly za období od 1.1.2007 do 31.5.2009 vyžádány chronologicky všechny uplatňované nákupní a prodejní ceny, tzv. „od změny ke změně“.

Vyhodnocení provedeného šetření nákupních a prodejních cen mléka a másla bylo provedeno se zaměřením na to, zda a v jaké míře docházelo v obchodních řetězcích, jichž se šetření týkalo, k prodeji za ceny nižší, než za jaké bylo zboží nakupováno.

Šetřením bylo zjištěno, že při sjednávání nákupních cen od dodavatelů byl uplatňován systém bonusů, slev a rabatů, který ve svých důsledcích snižuje reálné nákupní ceny. Z provedeného šetření ovšem vyplývá, že některé druhy bonusů či plnění ze strany dodavatelů nelze přiřadit k určitému druhu zboží. Porovnání nákupních a prodejních cen je ztíženo i sjednaným plněním ze strany některých dodavatelů ve prospěch řetězce, které nelze přiřadit ke konkrétnímu druhu zboží. Jedná se o tzv. podporu prodeje, která zahrnuje např. umístění vybraného zboží v letákových nabídkách a na paletových místech a také různé marketingové kampaně

propagující vybrané zboží. U tohoto druhu plnění se jedná o smluvně dohodnuté absolutní peněžní částky.

Pokud jde o prodejní ceny, byly vybrané druhy másla a mléka 1,5% od různých dodavatelů ve sledovaném období často zařazovány do tzv. letákových nabídek (zpravidla týdenních nebo desetidenních).

Z předložených podkladů o nákupních a prodejních cenách sledovaného zboží včetně poskytovaných slev a bonusů nevyplývá, že vybrané řetězce prodávaly v průběhu sledovaného období tyto druhy sledovaného zboží za podnákladové ceny.

V daném tržním prostředí České republiky nemá žádná z šetřených společností hospodářské postavení, které by jí jako prodávajícímu umožňovala narušovat tržní prostředí uplatňováním podnákladových prodejních cen.

Z těchto důvodů provedené šetření nezaložilo podezření na možné zneužití hospodářského postavení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách.

ZÁVĚR

Celkově lze konstatovat, že výsledky činnosti cenové kontroly na finančních ředitelstvích zcela jednoznačně prokazují, tak jako v minulých letech, odůvodněnost výkonu cenové kontroly a nutnost jejího dalšího pokračování.

Výsledky kontrolní činnosti nadále potvrzují nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany značné části kontrolovaných subjektů. Toto dokazují i souhrnné výsledky, kdy z celkem 355 provedených kontrolních akcí (včetně šetření) bylo v 169 případech zjištěno porušení cenových předpisů, což představuje cca 48 % podíl.

Procentuelní podíl případů, kdy bylo zjištěno porušení cenových předpisů k celkovému počtu provedených kontrol, je patrný z uvedeného přehledu.

Kontrolovaná oblast	Počet kontrol	Počet zjištěných porušení cen. předpisů	% podíl kontrol se zjištěným porušením cenových předpisů
Doprava	12	8	67
Komunální odpad	38	30	79
Měření emisí	1	1	100
Služby krematorií	21	11	52
Nájemné a hřbitovní služby	70	45	60
Nájemné a služby	4	4	100
Nájem pozemků	8	1	13
STK a emise	5	5	100
Školní mléko	62	0	0
Voda pitná předaná a odvedená	86	52	60
Značení cen, evidence	11	10	91
Zneužití postavení	8	2	25
Celkem kontrol	326	169	52
Kontrolní šetření	29	0	0
Celkem kontrolních akcí	355	169	48

II. Výsledky daňové kontroly

Základními právními normami, které upravují působnost a činnost územních finančních orgánů, jsou zákony č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 531/1990 Sb. vymezuje postavení a úkoly územních finančních orgánů jako orgánů státní správy působících v oblasti správy, řízení a kontroly příjmů plynoucích do státního rozpočtu, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů České republiky.

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“), upravuje správu daní, poplatků, odvodů záloh na tyto příjmy a odvodů za porušení rozpočtové kázně, které jsou příjmem státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo rezervních fondů organizačních složek státu, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů nebo Národního fondu.

Daňová kontrola je vymezena ustanovením § 16 ZSDP. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu. Podle ustanovení § 15 ZSDP je správce daně

oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět také místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob. Vyhledávací činnost dle § 36 ZSDP nabírá v posledních letech na významu právě pro kontrolní činnost.

Celkové výsledky činnosti při provádění daňových kontrol v roce 2009 **jsou následující:**

V roce 2009 provedly finanční úřady **79 613 daňových kontrol**. V těchto údajích se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně za jeden rok. Na základě provedených **daňových kontrol** činily doměřené daně **4 627 mil. Kč**. K výsledkům kontrolní činnosti je třeba uvést, že ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob byla v roce 2009 snížena celkem o **3 146 mil. Kč**.

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol za rok 2009 ukazuje následující tabulka:

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol (v Kč)
Daň z přidané hodnoty	18 281	2 169 315 779
Daň z příjmů PO	10 854	1 451 935 322
Daň z příjmů FO – podáv. příznání	19 272	745 601 559
Daň z příjmů FO – záv. činnost	11 767	213 138 368
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	5 013	23 073 384
Daň z nemovitostí	6 370	10 946 673
Daň dědická darovací a z přev. nem.	84	750 785
Daň silniční	7 972	12 483 252
Celkem	79 613	4 627 245 122

Daňová kontrola byla zaměřena zejména na významné plátce a poplatníky, na daňové subjekty, u nichž nebyla dosud provedena kontrola a na daňové subjekty, u nichž je možné předpokládat podle poznatků správce daně možnost daňových úniků. K systémovému výběru daňových subjektů využívají pracovníci finančních úřadů systém ADIS, úlohu „Výběr subjektů ke kontrole“, umožňující kvalifikovaný výběr daňových subjektů na bázi hodnocení vybrané množiny ukazatelů. Významný vliv na určení daňových subjektů ke kontrole měly i výsledky analyticko-vyhledávací činnosti pracovníků.

Oproti roku 2008 došlo v souhrnu k poklesu počtu provedených daňových kontrol o 7 % a zároveň došlo i k poklesu výše doměrků, a to o 32 % hodnoty doměrku roku 2008.

Mezi hlavní skutečnosti, které mají vliv na počet a výsledek daňových kontrol, patří to, že odborná a především časová náročnost prováděných kontrol neustále narůstá, a to hlavně z důvodů náročnosti prokazování konkrétních skutečností v daňovém řízení. Ze strany daňových subjektů přetrvává snaha vyhnout se zahájení daňových kontrol a neúměrně ztěžovat a protahovat daňové řízení, a to formou požadavků na provedení dalších a dalších svědeckých výpovědí, popřípadě zopakování protokolárních jednání se svědky apod. Správci daně obtížně čelí případům procesních obstrukcí, nepřebírání pošty, vyhýbání se jednání, vyžadování neúměrně dlouhých dob k předložení důkazních prostředků, udělování nových plných mocí. Řízení bývají často prodlužována vznášením procesních námitek a stížností na jednání kontrolorů, které jsou ve většině případů neoprávněné. Také daňoví poradci často prodlužují dobu kontroly – omlouvají se na jednání ze zdravotních důvodů, předkládají jen částečná účetnictví, vznášejí různé námitky apod. Často jsou tyto kroky pouze účelové s cílem získat čas, např. pro přesuny majetku. Podklady ke kontrole jsou předkládány až po písemných výzvách správce daně nebo nejsou předkládány vůbec. To často vede k nutnosti stanovovat daň podle pomůcek, čímž se rovněž prodlužuje doba kontroly, protože správce daně musí vyhledávat pomůcky nezbytné k vyměření daně. Operace spojené se změnou místní příslušnosti daňového subjektu opět zpomalují dokončování daňových kontrol. Narůstají komplikace při jednání s daňovými subjekty, některé jsou zcela nekontaktní nebo mění sídlo či bydliště. Specifickým problémem je podnikání cizích státních příslušníků.

Stále méně byly zjišťovány „klasické“ nálezy, které vyplývají z neznalosti účetní a daňové legislativy. Ve stále vyšším počtu se objevují „kvalifikované“ daňové úniky, které naopak vycházejí z dokonalé znalosti daňové problematiky a zejména z nedostatků daňové, ale i nedaňové legislativy.

Nadále dochází k upřednostňování provádění časově méně náročných místních šetření před zahájením daňové kontroly. Tento nástroj se využívá nejčastěji ke zjištění oprávněnosti nadměrného odpočtu u daně z přidané hodnoty. Místní šetření umožňuje správci daně zmapovat činnost daňového subjektu a odhalit snadněji potencionální doměrek. Na základě provedeného místního šetření správce daně analyzuje zjištěné skutečnosti a po jejich zhodnocení následně realizuje u daňového subjektu zahájení daňové kontroly.

Rovněž v roce 2009 došlo ke zintenzivnění vyhledávací činnosti na finančních ředitelstvích a finančních úřadech, a to větším využíváním signálních informací,

zlepšením přípravy na daňovou kontrolu, včetně posílení analytické činnosti a kvalitnějším využitím úlohy ADIS „Výběr daňových subjektů ke kontrole“. Program IDEA, který slouží pro elektronickou kontrolu účetnictví, se již stal standardním pracovním nástrojem na všech finančních úřadech. Neustále je kladen důraz na zvládnutí zejména procesních postupů při kontrolní činnosti, včetně vyžadování důslednosti při vyhotovování písemností po obsahové i formální stránce (výzvy, rozhodnutí, zprávy z kontrol) tak, aby byly srozumitelné a jednoznačné.

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto **nejzávažnější nedostatky**:

Při kontrolách **daně z příjmů právnických osob** šlo opakovaně o nedostatky ve vedení účetnictví, nedodržování zákona o účetnictví a porušování českých účetních standardů, a to především v oblasti nedokončené výroby, věcné a časové souvislosti nákladů, neprůkazné provádění inventarizace majetku a neúplné vedení evidence zásob materiálu a zboží, neúčtování tržeb za prodané zboží a poskytnuté služby, ale i neúčtování nákladů, nezpracování vnitřních předpisů a směrnic tam, kde účetní předpisy tuto povinnost účetním jednotkám ukládají.

Nedostatky byly zjišťovány zejména při kontrolách správnosti vykázaného daňového základu. K jeho ovlivňování docházelo nejčastěji chybným časovým rozlišováním nákladů a výnosů, nesprávnou tvorbou a zaúčtováním zákonných rezerv a opravných položek, nesprávným odpisováním hmotného a nehmotného majetku, různými transakcemi za použití jiných než obvyklých cen, zatajováním, případně neuváděním všech zdanitelných výnosů. Dále byl daňový základ neoprávněně snižován o náklady související s pořízením majetku, o náklady nesouvisející s podnikáním, o fiktivní faktury, o účtování o nedokončené výrobě, o náklady na technické zhodnocení, o nedoložené a neprokázané daňové náklady. Neziskové subjekty často chybně člení příjmy (výnosy), které jsou předmětem daně, od těch, které předmětem daně nejsou, popř. jsou od daně osvobozeny. Totéž obdobně platí pro výdaje (náklady). Množí se též obchodní či peněžní transakce směřující z nebo do „daňových rájů“ za účelem neoprávněné optimalizace daňové povinnosti.

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob** bylo nejčastější příčinou doměrku zjištění týkající se zatajování příjmů u činností, kde jsou tržby přijímány v hotovosti, např. v obchodní činnosti, maloobchodu, hostinské činnosti a u služeb. Dále bylo zjištěno, že již velmi málo zjištění správce daně má charakter jednoduchého a jednoznačného pochybení poplatníka. Častým zjištěním naopak je, že poplatník nemá v pořádku zákonné evidence a nezřídka ve snaze snížit daňový základ neuvede v daňovém přiznání všechny zdanitelné příjmy nebo zvyšuje výdaje fiktivními nebo

zfalšovanými podklady, často vystavenými nekontaktními osobami. Nemałym problémem z hlediska přiznávání daní je i internetové obchodování.

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** správci daně zjišťovali nedostatky, které spočívají v tom, že ze strany plátců nejsou prováděny odvody sražených záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Objevují se pochybení ve formě nedostatečně vyplněného prohlášení k dani, neuvedení změn v prohlášení, které mají vliv na výši odčitatelných položek, případy nesprávného uplatnění nezdanitelných částek, zejména u úroků z hypotečních úvěrů a životního pojištění při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Trvalý problém u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti spočívá v zastírání skutečného stavu stavem formálně právním, kdy faktický pracovně právní vztah je deklarován jako podnikatelská činnost. Opakovaně jsou zjišťovány případy, že plátcí vyplácejí zaměstnancům s jejich souhlasem vyšší mzdy, než jsou ve skutečnosti uváděny v mzdových listech a v účetnictví. Nadále se objevují porušení spojená s ekonomickým pronájmem pracovní síly.

Při kontrolní činnosti zaměřené na **daň z přidané hodnoty** bylo obdobně jako v minulých letech zjišťováno, že plátcí nejsou schopni věrohodným způsobem prokázat uplatňovaný nárok na odpočet daně. Jedná se o případy uplatňování nároku na odpočet daně z přidané hodnoty z dokladů vystavených neplátcí a o neoprávněné čerpání odpočtu daně na vstupu, a to na základě dokladů vystavených na fiktivní zdanitelná plnění, která ve skutečnosti nejsou poskytnuta. Předmětná plnění se objevují v oblasti obchodování s fiktivním zbožím, reklamy a zprostředkování. Z kontrolní činnosti vyplynulo, že v oblasti daně z přidané hodnoty jsou zjišťovány nedostatky především v nesplnění povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty a uplatnění nároku na odpočet daně v případě přijatých plnění, které nejsou použity pro uskutečňování ekonomické činnosti; uplatnění nároku na odpočet daně na základě dokladu vystaveného osobou, která není plátcem daně (většinou byla registrace zrušena z moci úřední); plátcí provozující obchodní činnost a přijímající tržby v hotovosti často vykazují nízký koeficient podílu přijatých a uskutečněných plnění a zákonným způsobem neevidují ceny a slevy; vykazování pořízení zboží z jiného členského státu; chyby při uplatňování daně při změně režimu; nevykazování uskutečněných osvobozených plnění bez nároku na odpočet, čímž dochází ke zkreslování koeficientu a chybnému uplatňování nároku na odpočet; uplatňování chybné sazby daně u stavebně montážních prací, případně u převodu staveb; neoprávněné vykazování osvobozeného plnění – dodání zboží do jiného členského státu (není prokázáno, že zboží bylo odesláno nebo přepraveno z tuzemska); neodvedení daně z přijaté úplaty; neodvedení daně z bezúplatného dodání zboží; neprokázaný vývoz zboží do třetí země.

Oblast kontroly dodržování rozpočtové kázně

V oblasti výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně bylo v roce 2009 provedeno celkem **13 911 kontrol** a místních šetření. Prověřeno bylo **přes 61,5 mld. Kč**. Zkontrolováno bylo **26 294 dotovaných projektů**, resp. akcí. Na základě provedených kontrol bylo vyměřeno celkem **3,5 mld. Kč** odvodů za porušení rozpočtové kázně a **2,5 mld. Kč** k nim příslušného penále. Výkon správy odvodů za porušení rozpočtové kázně zabezpečovalo v roce 2009 celkem **527** pracovníků z 88 finančních úřadů.

Finanční úřady v této oblasti prověřovaly, zda se příjemci dotací, návratných finančních výpomocí a jiných forem účelově poskytovaných prostředků ze státního rozpočtu, státních fondů a fondů Evropské unie (dále jen „dotace“), jakož i organizační složky státu nedopouští porušení rozpočtové kázně a zda jim na základě toho nevznikla povinnost zaplatit odvod a penále za porušení rozpočtové kázně. Proto předmětem kontroly byla plnění podmínek stanovených v souvislosti s poskytnutím uvedených prostředků a též plnění povinností daných právními předpisy pro nakládání s prostředky státního rozpočtu organizačními složkami státu. Kontroly byly provedeny jak na základě vlastní vyhledávací činnosti, tak na základě obdržení podnětů od poskytovatelů a jiných kontrolních orgánů působících v oblasti dotací.

Kontrolní činnost v rámci výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně byla v roce 2009 systematicky rozložena na všechny oblasti, do kterých jsou poskytovány prostředky ze státního rozpočtu, státních fondů a jiných veřejných zdrojů. Zaměření kontrol však stále více, a to je nutné považovat za pozitivum, ovlivnily podněty podané poskytovateli a dalšími kontrolními orgány. Kontroly na základě podnětů byly prováděny přednostně před vlastní vyhledávací činností a podíl těchto kontrol vzrostl v roce 2009 na **12 %** z celkového počtu kontrol.

Významný nárůst počtu kontrol, více jak dvojnásobný oproti roku 2008, byl v roce 2009 zaznamenán v případě **kontrol prostředků poskytovaných z EU**. V této oblasti se rapidně zvýšila aktivita poskytovatelů v podávání podnětů, přičemž vzrostla i úroveň a ochota jejich spolupráce se správci daně. Značný vliv na zvýšení počtu kontrol v této oblasti mělo také ukončování dotačních programů realizovaných v programovém období 2004 až 2006 (financování projektů z těchto programů bylo ukončováno v roce 2009). V důsledku vysokého množství a různorodosti podmínek a povinností stanovených příjemcům prostředků z EU a též nejasností jejich výkladu, docházelo k poměrně častému zjištění porušení rozpočtové kázně. Nejčastějšími porušeními rozpočtové kázně jsou porušení administrativních podmínek a úhrada nákladů neuznatelných v rámci projektu. Zcela samostatným druhem porušení

rozpočtové kázně bylo porušení pravidel a povinností vztahujících se k výběru dodavatelů, což jsou povinnosti, na které je ze strany orgánů EU kladen zásadní důraz.

Největší počet kontrol byl zaměřen na **dotiční tituly v rámci sociálních programů a aktivní politiky zaměstnanosti**. V roce 2009 tvořily tyto kontroly **jednu třetinu** všech kontrol a i v této oblasti byl oproti roku 2008 zaznamenán podstatný nárůst. Nutno však vzít v potaz, že naprostou většinu dotovaných projektů v této oblasti tvoří projekty s rozpočtem nepřesahujícím částku 1 mil. Kč. Nejčastěji byla kontrola zaměřena na prostředky poskytnuté na vytvoření nových pracovních míst, rekvalifikační kurzy, podpory odborné praxe absolventů atd. Nejvyšší podíl na těchto kontrolách mají finanční úřady působící v regionech s vysokou nezaměstnaností, ale též v regionech, ve kterých se podařilo realizovat větší počet projektů podporujících průmyslovou výrobu a zaměstnanost.

Další nejvíce kontrolovanou oblastí byla **činnost organizačních složek státu a prostředků poskytovaných z kapitoly všeobecná pokladní správa**. Podíl těchto kontrol na jejich celkovém počtu činil **16,3 %**. Důvodem je především dostupnost údajů od poskytovatelů v IS CEDR, ale též informace o pochybeních uveřejňovaná médii jak místními, tak celostátními.

Třetí a tradičně největší kontrolovanou oblastí zůstávají **dotace do zemědělství**, které v uplynulém roce tvořily **15,3 %** z celkového počtu kontrol. Celkem jich bylo v této oblasti provedeno **2 132**. Kontroly probíhaly v tradičních okruzích dotací poskytnutých na zlepšování zdravotního stavu osiva, přímých dotací na ornou půdu, na velké dobytčí jednotky, na krávy bez tržní produkce mléka, na poradenství v zemědělství, ale též i u dotací poskytovaných do oblasti vodního hospodářství, zejména na odbahnění rybníků. V posledně jmenované oblasti docházelo ze strany příjemců téměř systematicky ke snaze nejrůznějšími způsoby obejít splnění jejich povinností, hraničících až s podvodným jednáním. V této oblasti již několik let zůstává téměř neměnný stav.

Finanční úřady se při své kontrolní činnosti věnovaly obdobně jako v předcházejících letech dotacím, směřujícím **do oblasti bydlení a do oblasti komunální infrastruktury**. V této oblasti vykázaly **1 847** kontrol, což je **13,3 %** z jejich celkového počtu. U těchto kontrol byl zaznamenán snižující se počet porušení ze strany příjemců, zejména obcí. Ty si postupně začínají uvědomovat nutnost plnění stanovených podmínek a důsledky vyplývající z jejich nesplnění. Spíše výjimečně byly zjišťovány případy pochybení ze strany příjemců dotací (zejména obcí), které by měly zásadní vliv na splnění účelu poskytnutých prostředků. K nejčastějším pochybením patřilo již tradičně nedodržení termínů stanovených pro ukončení

realizace dotovaných akcí (kolaudace), nedodržení stanoveného podílu vlastních zdrojů a rovněž i nedodržení stanovených parametrů dotovaných projektů, resp. akcí.

V roce 2009 se finanční úřady v rámci posuzování porušení rozpočtové kázně plně zaměřily na **dodržování podmínek, resp. pravidel pro výběr dodavatelů dle zákona o veřejných zakázkách**. Jak již bylo u kontrol prostředků EU uvedeno, výběr dodavatelů dotovaných projektů je jednou z prioritních povinností příjemců dotací, na kterou je kladen zásadní důraz. Finanční úřady při své kontrolní činnosti zjistily, že základními pochybeními při výběru dodavatelů bylo například účelové dělení veřejných zakázek tak, aby se příjemce dostal do nižšího limitu a tím též do „mírnějšího režimu“ při zadávání veřejné zakázky; dále pochybení při zveřejňování informací o veřejných zakázkách a v neposlední řadě transparentnost nastavení výběrových kritérií.

Základním informačním zdrojem o poskytnutých dotacích a jejich příjemcích je pro finanční úřady **informační systém CEDR**. Ten nabízí správcům daně základní informace o poskytnutých dotacích, návratných finančních výpomocích a všech ostatních obdobných transferech z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, všech státních fondů, Národního fondu i státních finančních aktiv. Kvantita i kvalita dat, které finanční úřady mohou při své kontrolní činnosti využít, je přímo závislá na plnění zákonné povinnosti poskytovatelů zadávat do tohoto systému povinné údaje o poskytnutých dotacích a o jejich příjemcích. K výraznému zlepšení celkové situace v plnění této povinnosti však v roce 2009 nedošlo. V tomto období byly zadány informace celkem o **198 mld. Kč** poskytnutých dotací, což představuje pouze **14 %** nárůst oproti roku 2008.

Od roku 2009 systém CEDR plně umožňuje poskytovatelům elektronické podávání podnětů o porušení rozpočtové kázně a též získávání informací o výsledcích vykonaných kontrol u jimi poskytnutých prostředků. Této komunikační služby systému CEDR využívají především poskytovatelé prostředků z fondů EU a vzrůstající aktivita poskytovatelů v jejím využití se ve vazbě na to kladně odrazila též ve dvojnásobném navýšení informací o poskytnutých prostředcích z fondů EU. V roce 2009 byly zadány informace o poskytnutých **28 mld. Kč** oproti 13,3 mld. Kč z roku 2008.

B) ZPRÁVA O ČINNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ MINISTERSTVA FINANČÍ
ZA ROK 2009

1. Daňové a celní příjmy

Na účtech Celní správy České republiky (dále jen „CS“) byly k 31. 12. 2009 vedeny celní a daňové příjmy v celkové výši **135 909,1 mil. Kč** (není zde započítán odvod cla do EU ve výši 4 358,5 mil. Kč). Nejvyšší podíl 96,4 % na celkových příjmech vykazuje inkaso vnitrostátních spotřebních daní, inkaso dělené správy se na příjmech podílí 2,4 % a příjmy vyplývající z dovozu 1,2 %. V porovnání s rokem 2008 došlo k poklesu inkasa celkových příjmů CS o 2 736,6 mil.Kč.

Tabulka č. 1: Zůstatky na účtech CS k 31.12.2009

(v mil. Kč)

Název účtu	Příjmy			
	z dovozu	vnitrostátní SPD	vnitrostátní ostatní	celkem
Daň z přidané hodnoty	148,31			148,31
SPD z vína	3,47	322,22		325,69
SPD z minerálních olejů	52,18	81 547,65		81 599,83
SPD z lihu a lihovin	18,98	6 918,39		6 937,37
SPD z piva	0,45	3 438,24		3 438,69
SPD z tabákových výrobků	-5,58	9,70		4,12
SPD z tabákových nálepek		37 699,86		37 699,86
Vratky-ozbrojeným silám cizích států		-0,02		-0,02
Vratky-zelená nafta		-1 559,18		-1 559,18
Vratky-pro výrobu tepla		-564,91		-564,91
Vratky-ostatní benzíny		-11,08		-11,08
Vrácení daně osobám s imunitou		-11,97		-11,97
Clo před vstupem do EU	5,11			5,11
Clo po vstupu do EU*	1 391,71			1 391,71
Správní poplatky	2,73			2,73
Příslušenství	12,39		15,90	28,29
Ostatní příjmy			0,01	0,01
Blokové pokuty na místě zaplacené			382,63	382,63
Pokuty v řízení správním			563,06	563,06
Dělená správa - ostatní			2 348,41	2 348,41
Daň z elektřiny		1 387,00		1 387,00
Daň z plynů		1 285,05		1 285,05
Daň z pevných paliv		508,46		508,46
Vrácení daně z elektřiny		-0,07		-0,07
Vrácení daně z plynů		-0,06		-0,06
Vrácení daně z pevných paliv		0,00		0,00
Pokuty zákonů č 13/1997 Sb. a 111/1994 Sb.			935,00	935,00
Celkem	1 629,76	130 969,30	3 310,01	135 909,06

* v této částce není započítán odvod cla do EU ve výši 4 358,5 mil. Kč

2. Pohledávky a nedoplatky

2.1. Pohledávky a nedoplatky v celním řízení

Celková výše pohledávek činila ke dni 31.12.2009 částku 5 948 629 tis. Kč. V této sumě pohledávek jsou zahrnuty nejen pohledávky a nedoplatky vzniklé neuhrazením cla a daní za zboží propuštěné do režimu volného oběhu, případně po skončení režimu s dočasným osvobozením od cla, ale i pohledávky předepsané platebními výměry za nedodání zboží v režimu tranzit, celní dluhy vyměřené dodatečnými platebními výměry a platebními výměry vydanými na základě následných kontrol, kdy u těchto případů není zajištěn celní dluh, a neuhrazené pohledávky, kdy deklarant měl povolení nezajišťovat celní dluh. Jsou zde zahrnuty také platební výměry na úrok z prodlení a penále při nedodržení zákonné lhůty splatnosti celního dluhu.

Celkový stav nedoplatků ke dni 31.12.2009 činí 5 879 187 tis. Kč. Z toho podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu:

clo	503 791 tis. Kč
daň z přidané hodnoty	1 682 305 tis. Kč
spotřební daně	2 992 060 tis. Kč
nedoplatky cla a daní z dovozu	5 178 156 tis. Kč
příslušenství: penále, úroky ...	591 618 tis. Kč
pokuty ...	22 004 tis. Kč
exekuční náklady ...	87 409 tis. Kč
Celkem ...	5 879 187 tis. Kč

Na celkové výši nedoplatků mají největší podíl:

nedoplatky vzniklé vyměřením na základě rozhodnutí z úřední povinnosti částkou ...	3 576 595 tis. Kč, tj. 60,8 %
nedoplatky z obchodního zboží, vzniklé na základě celního řízení předložením JSD, částkou ...	1 718 684 tis. Kč, tj. 29,2 %

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu:

rok 2003 ...	4 815 942 tis. Kč
rok 2004 ...	82 798 tis. Kč
rok 2005 ...	238 668 tis. Kč
rok 2006 ...	357 135 tis. Kč
rok 2007 ...	101 259 tis. Kč
rok 2008 ...	170 672 tis. Kč
rok 2009 (k 31.12.2009) ...	112 713 tis. Kč
Celkem ...	5 879 187 tis. Kč

Část nedoplatků ve výši 239 596 tis. Kč tvoří nedoplatky z let 1991 až 1994, kdy do roku 1993 nebylo nutno v plném rozsahu zajišťovat celní dluh. Do nedoplatků z let 1990 až 1994 jsou zahrnuty také nedoplatky vůči slovenským deklarantům, jejichž výše činí 386 tis. Kč.

Vymáhání nedoplatků se řídí zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

CS využívá všechny možnosti k vymáhání - uplatňuje celní dluh na ručители, zjišťuje bankovní účty dlužníků, zjišťuje majetek dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu, v evidenci motorových vozidel, ve středisku cenných papírů a spolupracuje s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka. Převážná část nedoplatků je uplatněna v rámci konkurzního řízení, insolvenčního řízení nebo je vymáhána soudní cestou. Nemalou část nedoplatků tvoří pohledávky vůči Kreditní bance Plzeň, a.s., a Union bance Ostrava, a.s., na které byl prohlášen konkurz.

V období od 1.1.2009 do 31.12.2009 byly celními úřady vydány výzvy k zaplacení splatného nedoplatku v náhradní lhůtě v celkové hodnotě 341 845 tis. Kč a na jejich základě bylo deklaranty uhrazeno 201 313 tis. Kč.

Celní úřady vydaly v období od 1.1.2009 do 31.12.2009 exekuční příkazy na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank ve výši 269 761 tis. Kč. Na základě vydaných exekučních příkazů bylo v uvedeném období uhrazeno celkem 8 142 tis. Kč.

Celní úřady v období od 1.1.2009 do 31.12.2009 odepsaly pro nedobytnost pohledávky v celkové výši 221 166 tis. Kč.

ROZBOR NEDOPLATKŮ VNITROSTÁTNÍCH SPOTŘEBNÍCH DANÍ

Celková výše nedoplatků ke dni 31.12.2009 činila 3 179 112,6 tis. Kč a z toho 3 172 653,9 tis. Kč vnitrostátních spotřebních daní a 6 458,7 tis. Kč energetických daní. Na celkové výši nedoplatků mají největší podíl nedoplatky spotřební daně z minerálních olejů ve výši 2 256 336,4 tis. Kč a z lihu ve výši 743 000,8 tis. Kč.

U nedoplatků spotřební daně z minerálních olejů je největší objem evidován u Celních ředitelství Praha (998 199,2 tis. Kč) a Ústí nad Labem (501 616,4 tis. Kč). U nedoplatků spotřební daně z lihu a lihovin u Celních ředitelství Brno (374 995 tis. Kč) a Hradec Králové (153 774,6 tis. Kč). Celkový objem nedoplatků spotřební daně

z piva činí 7 653,4 tis. Kč, u nedoplatků spotřební daně z vína a meziproductů činí 703,8 tis. Kč a u spotřební daně z tabákových výrobků činí celková výše nedoplatků 164 959,5 tis. Kč.

Odhalování případů porušování předpisů

Pro celní orgány působící v oblasti pátrání a dohledu byly pro rok 2009 stanoveny priority v odhalování porušování předpisů, a to především v oblasti spotřebních daní, do které lze zahrnout odhalování nezákonných obchodů s minerálními oleji, lihem, tabákem a tabákovými výrobky a dále nelegální výrobu cigaret a alkoholických nápojů.

Nadále přetrvává trend uplynulých let, neboť celní orgány evidovaly nejvíce případů s nesprávným uváděním celní hodnoty (podfakturace, tj. uvádění nižších údajů o převodní hodnotě zboží, nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování) a s nesprávným uváděním původu zboží. Dále se jednalo o nesprávné uvádění sazebního zařazení zboží, včetně záměrného uvádění jiného druhu zboží. Novým trendem je naopak uvádění neúměrně vysoké celní hodnoty ve vztahu k povaze a typu vyváženého zboží mimo celní území EU s deklarovanými exotickými cílovými destinacemi, a to s cílem uplatnění nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty.

Tabulka č. 2: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2006 až 2009

Rok	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Podezření ze spáchání trestného činu	832	1 070	715	1 080	151,0
Zjištěné celní přestupky	1 831	1 642	1 624	1 758	108,3
Zjištěné jiné správní delikty	5 302	5 974	6 090	5 532	90,8
Zjištěné celní delikty	4 110	3 789	2 623	2 438	92,9

ZBOŽÍ ZATÍŽENÉ SPOTŘEBNÍ DANÍ

Cigarety a tabák

V průběhu roku 2009 bylo v oblasti nelegálního obchodování s cigaretami a tabákem odhaleno celkem 368 případů porušení předpisů. Celkový odhadovaný únik na cle a daních činí 169 milionů Kč a zajištěno bylo více jak 40 milionů ks cigaret a 142 tun tabáku.

Tabulka č. 3: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2006 – 2009

Rok	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	504	500	333	368	110,5
Cigarety (mil. kusů)	102	65	71	40	56,3
Tabák (t)	1 001	696	160	142	88,8
Únik cla a daní (mil. Kč)	1 800	297	396	169	42,7

V porovnání s rokem 2008 došlo v hodnoceném období roku 2009 v této oblasti k nárůstu počtu zjištěných případů porušení předpisů, naproti tomu u množství zajištěného tabáku i cigaret je patrný pokles. Právě především díky poklesu počtu zajištěných cigaret je i výsledný dokumentovaný únik cla a daní v této komoditě výrazně nižší oproti roku 2008.

V hodnoceném období zaujala přední místo v nelegálním dovozu cigaret a tabáku tzv. východoevropská trasa a jihoevropská trasa, po které byly a jsou dováženy do České republiky tabákové výrobky z bývalých států Sovětského svazu a ze zemí Balkánského poloostrova. Zásilky jsou rozmělněny na menší množství, než tomu bývalo v minulosti, příp. krycí náklad a deklarovaný příjemce zboží nevykazuje žádné rizikové markanty. Další využívanou trasou je tzv. severní cesta, kdy je používáno Transsibiřské magistrály. Z evropských severních států jsou pak tabákové výrobky pašovány do celé Evropy.

Celní orgány byly opět úspěšné při odhalování nelegálních výroben cigaret. Při třech operacích ZOOM, BALVAN a ECHELON byly zajištěna kromě pachatelů též tři výrobní linky, 15 milionů ks cigaret a 10 tun tabáku.

Tento trend není specifický jen pro Českou republiku, ale i pro další evropské země, např. Polsko. Pachatelé se podobně jako nelegální producenti plagiátů cigaret v Asii zaměřují na výrobu kopií cigaret většinou světových značek, produkováných nadnárodními tabákovými společnostmi. Výroba plagiátů cigaret je realizována manufakturní rukodělnou výrobou nebo výrobou na vysokorychlostních výrobních linkách, které jsou velmi dobře ukryté většinou ve starších hospodářských budovách a průmyslových objektech. Podle získaných operativních poznatků je většina této produkce v ČR určena pro teritorium příhraniční oblasti se SRN a Polskem, a to jak pro domácí spotřebu a prodej na černém trhu v ČR, tak i k dalšímu vývozu do zemí EU, zejména SRN a Francie.

Nadále trvá trend spočívající ve snižujícím se počtu případů, kde podíl na daňové kriminalitě spojené s pašováním cigaret a tabáku mají jednotlivci. Naproti tomu zvyšující tendenci mají případy, na kterých se podílí dobře organizované

skupiny. Je nutné konstatovat, že černý trh s cigaretami a tabákem v České republice ovládají dlouhodobě vysoce organizované skupiny, přičemž stále vyšší zastoupení v těchto skupinách mají cizinci (především Asiaté).

Specifickým faktorem při odhalování této daňové trestné činnosti je, že při kontrolách např. na tržištích sice dochází k zabavení pašovaných cigaret nebo jejich plagiátů, nicméně tento fakt nevede velmi často k odhalení a zajištění hlavních organizátorů předmětné činnosti, a to i při využití zákonných oprávnění daných pověřeným celním orgánům (operativně pátrací prostředky ve smyslu trestního řádu a podpůrné operativně pátrací prostředky ve smyslu celního zákona).

Minerální oleje

V hodnoceném období roku 2009 bylo u této komodity v rámci české CS zjištěno 75 případů porušení celních předpisů. Únik na cle a daních lze vyčíslit částkou cca 862 milionů Kč. Přestože byl oproti předchozímu roku u této komodity zaznamenán pokles v počtu zjištěných případů, důležitý je fiskální nárůst zjištěných úniků na cle a daních.

Tabulka č. 4: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2006 – 2009

Rok	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	120	138	81	75	92,6
Únik cla a daní (mil. Kč)	1 300	588	136	862	633,8

Trendy ve způsobu obcházení celních a daňových předpisů v této komoditě se nemění. Jedná se zejména o nelegální dovoz minerálních olejů na území České republiky z jiných členských států EU, aniž by z těchto výrobků byla řádně odvedena spotřební daň, případně i míchání pohonných hmot s jinými minerálními oleji a ostatními chemickými látkami nezatížených spotřební daní. Dalším trendem, započatým již v roce 2007, je porušování předpisů spočívající v dovozu minerálních olejů z členských států EU a následné neodvedení daně z přidané hodnoty ve správné výši finančním úřadům jako správceům této daně, příp. podvody na nepřiznání nebo zkrácení daně z přidané hodnoty při vyskladňování minerálních olejů z daňových skladů.

Celkem bylo v rámci trestního řízení ukončeno 9 trestních spisů, z nichž 4 byly předány Policii České republiky k zahájení trestního stíhání. Odhadnutý únik na cle a daních činil téměř 138 mil. Kč.

Lih a alkoholické nápoje

V průběhu roku 2009 bylo v oblasti nelegálního obchodování se zbožím zatíženým spotřební daní – lihem, resp. zbožím obsahujícím lih (vybrané výrobky), odhaleno celkem 381 případů porušení předpisů. Celkový odhadovaný únik na cle a daních činí 14 mil. Kč a celkově bylo zajištěno téměř 300 tis. litrů alkoholu.

Tabulka č. 5: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2006 – 2009

Rok	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	1 075	1 190	436	391	87,4
Zajištěno (mil litrů)	102	1,1	1,1	0,3	27,3
Únik cla a daní (mil. Kč)	693	67	71	14	19,7

V porovnání s rokem 2008 došlo v roce 2009 v této komoditě k výrazným změnám. Počet zjištěných případů byl sice nižší pouze o necelých 13 %, ovšem množství zajištěného zboží a z toho vyplývající hodnota úniku cla a daní byly výrazně nižší.

Útvary Pátrání v hodnoceném období ukončily v této komoditě 37 trestních spisů, z nichž 12 bylo předáno Policii České republiky k zahájení trestního stíhání. Odhadnutý únik na cle a daních činil více jak 2,4 mil. Kč a zajištěno bylo téměř 16 tis. litrů alkoholu a alkoholických nápojů. V oblasti nedovolené výroby lihu bylo ukončeno 7 trestních spisů, kdy 6 z nich bylo předáno Policii České republiky k zahájení trestního stíhání.

Pověřené celní orgány v oblasti odhalování nelegálních obchodů s výrobky obsahujícími lih (vybrané výrobky) zjistily značný pokles zajištěného alkoholu, jakož i odhadovaného úniku na cle a daních. Jedná se o důsledek nastavení účinných legislativních a operativních nástrojů (např. povinné značení lihu), filtrace rizikových zásilek při vstupu na území České republiky a legislativních změn ke způsobu denaturace v Polsku (od 15.12.2007 na popud Evropské komise, a to denaturace nejméně dvěma na sobě nezávislými denaturačními činidly).

V roce 2009 pokračovaly trendy z roku 2008, kterými jsou zejména:

- tzv. „**garážové pálenice**“, kde dochází k nelegální výrobě lihu, která může dosahovat produkce až 6 tis. litrů 70% lihu měsíčně. Lih je rozprodáván a následně novým majitelem zpracován na různé značky alkoholických nápojů. Tímto způsobem se může dostat do oběhu cca 11 tis. litrů alkoholických nápojů měsíčně,

- **nelegální výroba alkoholických nápojů z výrobků označených pod KN ex 38140090 a ex 38200000.** Jedná se o dovoz zboží z Polské republiky, respektive nově ze Slovenska, do ČR. Zboží je zpracováváno tak, že je odstraněna denaturační směs denaturačním činidlem Denatonium benzoát (BITREX). Takto nezákonně získaný líh na daňovém území ČR je primárně určen k výrobě lihovin pro český černý trh v tzv. balení jiném než spotřebitelském (nádoby o objemu 25 litrů k prodeji rozlévaného alkoholu), k nadprodukční výrobě lihovin za využití originálů nebo vysoce zdařilých padělků kontrolních pásek a dále k výrobě padělků značkových lihovin. V této souvislosti bylo zjištěno, že dovážené lihové směsi jsou nejčastěji dopravovány do různých skladů na území Moravskoslezského a Zlínského kraje,
- **nelegální obchodování s kontrolními páskami ke značení lihu.** Jedná se o kontrolní pásky, které byly ve skutečnosti zcizeny daňovému subjektu. Jsou signály o tom, že se objevují na trhu i originály kontrolních pásek, které zřejmě některé firmy zneužily k podloudnému obchodu. Tyto jsou pak užity k označení nezdaněného alkoholu,
- **signály o vedení dvojích evidencí** v rámci daňových skladů a výrobě mimo bilančního lihu,
- **podezření z odnímání lihu procesu denaturace** v rámci daňových skladů a následné mimoevidenční vyskladnění tohoto lihu pro účely nezákonné výroby alkoholu.

POTRAVINY A ZEMĚDĚLSKÉ PRODUKTY

V roce 2009 bylo v oblasti zemědělských produktů zjištěno 72 případů porušení celních předpisů, a to v celkové hodnotě 339 mil. Kč. Celkový odhadovaný únik na celní a daních by dosáhl výše 3 mil. Kč.

Tabulka č. 6: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2006 – 2009

Rok	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	180	99	76	72	94,7
Hodnota zboží (mil. litrů)	1 115	200	230	339	147,4
Únik cla a daní (mil. Kč)	44	27	3	3	100,0

V porovnání s rokem 2008 nedošlo k výrazným změnám kromě téměř 50 % nárůstu v celkově zjištěné hodnotě potravin a zemědělských produktů.

Tato na první pohled okrajová komodita je velice důležitá z hlediska dotační politiky EU. Z tohoto důvodu celní orgány monitorují tuto komoditu a zaměřují se zejména na oblasti obchodních podvodů spočívajících ve vědomé záměně země původu při dovozech ze třetích zemí. Jedná se zejména o dovozy mraženého masa z jihovýchodní Asie a několika dalších potravinářských a zemědělských položek.

Rovněž ve spolupráci se Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí České republiky kontrolují celní orgány kvalitu dováženého zboží. Tak se podařilo zjistit a zabránit realizaci na domácím trhu kvalitativně neodpovídajícím mandlím, podzemnici olejnaté a dalším produktům podobného charakteru.

ELEKTRONIKA A ELEKTRODÍLY

U komodity elektronika, elektrodíly a náhradní díly k nim bylo v roce 2009 zjištěno celkem 267 případů porušení celních předpisů. Hodnota zajištěného zboží byla odhadnuta na 1 390 mil. Kč a únik na cle a daních byl vyčíslen částkou ve výši cca 34 mil. Kč.

Tabulka č. 7: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2006 – 2009

Rok	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	179	129	161	267	165,8
Hodnota zboží (mil. Kč)	102	876	772	1 390	180,1
Únik cla a daní (mil. Kč)	44	42	20	34	170,0

Oproti předchozímu roku 2008 došlo u této komodity k nárůstu počtu odhalených případů porušení celních předpisů. Předpokládaná hodnota a únik na cle a dani zaznamenaly nárůst (o 80 %, respektive 70 %). Příčinu tohoto významného nárůstu lze spatřovat nejspíše ve stále vysoké poptávce po tomto druhu zboží (mobilní telefony, set top boxy, mp3 přehrávače atd.) ze strany spotřebitelů a současně snahou umístit zboží na zdejší trh za co nejnižší cenu.

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 2 trestní spisy, z nichž 1 předaly Policii České republiky k zahájení trestního stíhání. Předpokládaná hodnota zboží činila více jak 484 tis. Kč a zajištěno bylo 291 kusů elektroniky, elektrodílů a náhradních dílů.

PORUŠOVÁNÍ PRÁV K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ (OCHRANNÉ ZNÁMKY A AUTORSKÁ PRÁVA)

Tradičně velká pozornost celních orgánů byla věnována problematice porušování práv k duševnímu vlastnictví. Uvedená problematika v sobě zahrnuje zejména oblasti textilu, obuvi, fonografických médií a ostatní (hodinky, kabelky, tašky a další brašnářské zboží, léčiva, náhradní díly k motorovým vozidlům, atp.)

Nejvíce záchyťů zboží, u kterého byla porušena práva k duševnímu vlastnictví, bylo realizováno v rámci kontrolních akcí stánkového prodeje. Útvary Pátrání pak v rámci vedeného trestního řízení ukončili 297 trestních spisů, z nichž více jak jedna čtvrtina byla založena v roce 2008 v souvislosti s velkými kontrolními akcemi v západních Čechách a v Praze a bylo nutné v rámci prověřování provést značné množství procesních úkonů. Přitom téměř 70 % případů bylo následně předáno útvarům Policie České republiky k provádění úkonů vyšetřování a jedná se tak z pohledu celní správy o řadu úspěšně ukončených případů. Výrazných úspěchů bylo dosaženo analýzou prodeje zboží prostřednictvím internetu, a to specializovaným pracovištěm Referátu internetové kriminality Celního ředitelství Hradec Králové.

Tradičně úspěšné záchyty byly realizovány při kontrolách kontejnerových zásilek, importovaných do České republiky z Číny přes přístavy v Německu (Hamburg) a Holandsku (Rotterdam).

Textil

V případě textilního zboží bylo v roce 2009 zjištěno celkem 691 případů porušení celních předpisů. Hodnota zadrženého zboží byla vyčíslena částkou ve výši 1 262 milionů Kč. Počet zadržených kusů textilního zboží přesáhl opět hodnotu milionu kusů (přesně 1 204 tisíc kusů). Ve srovnání s rokem 2008 je možné hovořit o mírném poklesu sledovaných položek, vyjma počtu kusů zboží.

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 217 trestních spisů s touto komoditou, z nichž 157 předaly Policii České republiky k zahájení trestního stíhání. Předpokládaná hodnota zboží činila více jak 1 075 mil. Kč a zajištěno bylo 2,9 mil. kusů textilních výrobků.

Tabulka č. 8: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2007 – 2009

Rok	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	991	763	691	90,6
Počet kusů (tisíce kusů)	964	1 168	1 204	103,0
Hodnota (mil. Kč)	1 027	1 544	1 262	81,7

V této komoditě byly nejvíce zjišťovány padělky sportovních značek, jako např. Adidas, Nike, Puma, Lacoste a Ed Hardy, ale též značek spojených s výrobky vyšších cenových hladin (C. Klein, Lacoste, Chanel, Dolce & Gabana, atp.). Módní vlnu kopírují výrobky nesoucí ochrannou známku HANNAH MONTANA. V kontejnerech jsou nejčastěji zjišťovány zásilky o 10 000 až 25 000 kusech, případně větších množstvích. Na tržištích jsou pak při kontrolách zjišťovány počty okolo stovek až tisíců kusů na stánek.

V případech dovozů textilního zboží původem z Asie se celní orgány stejně jako v roce 2008 setkávali s faktorem nesprávného uvádění ceny skutečně placené za zboží (předkládání padělaných obchodních faktur s uváděnou cenou ve výši cca 20 % ve srovnání s cenou skutečně placenou) spolu s nově registrovaným stavem úmyslného nepřiznávání a neplacení daně z přidané hodnoty u takto propuštěného zboží územním finančním orgánům.

Obuv

U této komodity bylo v roce 2009 zjištěno celkem 307 případů porušení celních předpisů. Hodnota zadrženého zboží se předpokládá ve výši 1 024 milionů Kč. Zadrženo bylo 525 tisíc párů. Oproti předchozí komoditě došlo k mírnému poklesu ve všech sledovaných položkách.

Tabulka č. 9: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2007 – 2009

Rok	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	375	446	307	68,8
Počet kusů (tisíce kusů)	429	643	525	81,6
Hodnota (mil. Kč)	796	1 283	1 024	79,8

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 112 trestních spisů s touto komoditou, z nichž 67 předaly Policii České republiky k zahájení trestního stíhání. Předpokládaná hodnota zboží činila téměř 25 mil. Kč a zajištěno bylo 99 tis. párů.

Z hlediska sortimentu převažuje v drtivé většině případů sportovní obuv značky Adidas, Nike a Puma. Trendem u této komodity zůstávají zvyšující se počty plastové obuvi značky Crocs. V kontejnerech jsou zjišťovány zásilky o 25 000 párech, případně větších množstvích. Na tržištích jsou pak při kontrolách zjišťovány počty v řádech desítek, výjimečně stovek párů obuvi.

Fonografická média

Fonografická média (v současné době zejména nahrané CD a DVD disky) tvoří společně s textilem a obuví komodity, kde jsou nejčastěji porušovaná ustanovení o ochraně duševního vlastnictví. V roce 2009 bylo zjištěno celkem 193 případů porušení celních předpisů. Hodnota zadržného zboží se předpokládá ve výši 135 milionů Kč. Počet zadržných kusů CD a DVD disků přesahuje hodnotu 246 tisíc kusů.

V současné době, což potvrzují uvedená čísla, postupně klesá zájem o koupi těchto médií, protože s rozvojem nových technologií v elektronice a současně s masovým zpřístupněním internetu se postupně přesouvá zájem na tento způsob získávání nelegálních nahrávek hudby či filmových titulů.

Tabulka č. 10: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2007 – 2009

Rok	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	312	233	193	82,8
Počet kusů (tisíce kusů)	590	542	246	45,4
Hodnota (mil. Kč)	340	315	135	42,9

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 49 trestních spisů s touto komoditou, z nichž 16 předaly Policii České republiky k zahájení trestního stíhání. Předpokládaná hodnota zboží činila téměř 108 mil. Kč a zajištěno bylo 227 tis. kusů nosičů.

Ostatní

Vedle výše uvedených a sledovaných komodit celní orgány zajišťovaly celou řadu dalšího zboží. Jednalo se zejména o hodinky známých luxusních značek, jako např. Breitling, Rolex, Omega, Longines, atp. Vedle hodinek do této skupiny patří brašnářské zboží (kabelky, kufry, batohy, peněženky, pásky, atp.), které je opět vydáváno za zboží značkové nejvyšší kvality. Jsou to např. značky Luis Vuitton, Dior, Hugo Boss, Esprit Eastpack a další. Nově byly zaznamenány padělky ochranné známky LEGO – dětské stavebnice a hračky a to napříč celou republikou, v průběhu celého roku. Další novinkou jsou padělky tužkových baterek se značkou BATERIA, vteřinového lepidla ATX a litých kol opatřených ochrannou značkou AUDI, BMW, MERCEDES, VW, FIAT a RENAULT.

Významné postavení v oblasti porušování práv k duševnímu vlastnictví představují padělky léků a podpůrných prostředků, mezi kterými převládají výrobky nesoucí označení VIAGRA, CIALIS, LEVITRA (lčba erektilní dysfunkce) a

ACOMPLIA (redukce hmotnosti při léčbě obezity). Značná část tohoto zboží je zajišťována celním úřadem Praha Ruzyně v rámci kontrol poštovních zásilek směřujících do ČR ze třetích zemí. Dále se jedná o otevřenou nabídku těchto výrobků na internetových inzerentních serverech (Aukro, Sbazar apod.).

V roce 2009 bylo zjištěno celkem 531 případů porušení celních předpisů. Hodnota zadržného zboží se předpokládá ve výši 477 milionů Kč. Počet zadržných kusů přesahuje hodnotu 536 tisíc. Vykázané údaje jsou ovlivněné výraznými rozdíly v hodnotách zboží, jež do položky „ostatní“ zahrnujeme, např. hodnota zadržných hodinek výše uvedených luxusních značek několikanásobně převyšuje hodnotu stavebnice „Lego“. Tím je u této komodity možný i výrazný pokles celkové hodnoty zadržného zboží za současného výrazného nárůstu množství zadržného zboží.

Tabulka č. 11: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2007 – 2009

Rok	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	378	516	531	102,9
Počet kusů (tisíce kusů)	226	217	536	247,0
Hodnota (mil. Kč)	385	817	477	58,4

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 155 trestních spisů s touto komoditou, z nichž 118 předaly Policii České republiky k zahájení trestního stíhání. Předpokládaná hodnota zboží činila více jak 545 mil. Kč a zajištěno bylo 202 tisíc kusů.

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY

V roce 2009 bylo celními orgány České republiky v celkem 176 záchytech realizováno 105,9 kg omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“).

Tabulka č. 12: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2006 – 2009

Rok	2006	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet záchytů	148	199	136	176	129,4
Hmotnost (kg)	27,4	53,5	209,2	105,9	50,6

Oproti předchozímu roku 2008 došlo sice k poklesu hmotnosti zachycených OPL, naproti tomu došlo k nárůstu počtu odhalených případů porušení celních předpisů. Vedle OPL uvedených v tabulce celní orgány zadržely ještě 42 444 ks tablet s pseudoefedrinem, 5 851 ks rostlin marihuany (konopí), 25 ks koka čaje, 22 ks LSD a 55 tablet extáze.

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 85 trestních spisů, z nichž 22 předaly Policii české republiky k zahájení trestního stíhání podle § 162 odst. 1 trestního řádu.

Mezi nejvýznamnější případy odhalení nelegální přepravy drog v roce 2009 patří zejména zjištění kokainu v tělních dutinách u tzv. polykačů, především u občanů nigerijské národnosti.

Marihuana – bylo zadrženo celkem 80 kilogramů. Menší zásilky (do 20 gramů) jsou ze zahraničí (Nizozemí, Španělsko) zasílány v poštovních zásilkách leteckou přepravou. Majoritní je stále pěstování marihuany tzv. hydroponií (vysoký obsah THC) a to zejména u občanů vietnamské národnosti. Poptávka po marihuaně je v České republice pokryta hlavně domácí produkcí.

Hašiš – není rozšířen v tak velkém měřítku jako marihuana, ale vzhledem k tomu, že je řazen k tzv. „měkkým drogám“, jeho zastoupení na nelegálním trhu je velké. Hašiš se pašuje do České republiky hlavně z Holandska, především v poštovních zásilkách nebo kurýry. V roce 2009 bylo zadrženo přibližně jeden kilogram této látky.

Kokain – celkem 8 kilogramů. Oproti minulým rokům nárůst pašování kokainu v tělních dutinách – polykači, převážně z Nigerie. Do České republiky byl kokain pašován ze zemí EU, původem z Jižní Ameriky.

Heroin – v posledních letech jsou získávány informace, že obchod s heroinem je na území České republiky ve stále větší míře organizován osobami turecké národnosti. Větší část dovezeného heroínu je z České republiky dále pašována do „starých“ zemí EU, menší část je pak umístěna na nelegální trh v tuzemsku. V potírání pašování heroínu má CS nezastupitelnou roli, neboť droga je pašována většinou se zásilkami legálního zboží nebo v osobních automobilech. Oproti minulým létům nedošlo k výrazným změnám ve způsobu pašování heroínu. Heroin je ve většině případů zajištěn na základě operativně pátrací činnosti. V roce 2009 zadrženo celkem 14,5 kilogramu.

Syntetické drogy - v této oblasti se potvrzuje trend z minulých let, kdy mezi nejoblíbenější druhy OPL na české drogové scéně patří i nadále drogy amfetaminového typu – metamfetamin (pervitin, Česká republika je produkční zemí) a tablety extáze (XTC). Při převozu pervitinu přes státní hranice přetrvává dosavadní trend, kdy je zaznamenáván nárůst počtu osob německé národnosti, organizující přepravu drogy z tuzemska. Současně začaly být přepravovány zásilky o menších hmotnostech do 200 gramů a zintenzívněl se počet přepravců.

Nelegální obchod s XTC zaznamenal snižující tendenci. Vzhledem ke skutečnosti, že extáze je tzv. taneční drogou, distribuovanou v prostředí tanečních klubů, diskoték, technoparty apod., ilegálním obchodem se zabývají osoby mladšího věku. Extáze je snadno dopravována do tuzemska a kurýři se ji nesnaží nějak důmyslněji ukrývat. Droga bývá zpravidla ukryta v cestovních zavazadlech, která jsou jako volně ležící přepravována uvnitř dopravních prostředků přes státní hranici. Zadrženo pouze 55 tablet.

Z důvodu zpřísněných podmínek při vydávání léků s obsahem pseudoefedrinu a efedrinu bylo v roce 2009 zadrženo celkem 42 444 tablet obsahujících pseudoefedrin. Léky se nelegálně dovážely především z Polska, kde výdej těchto léků není nijak regulován. Tyto léky obsahují od 30 do 120 mg pseudoefedrinu v jedné tabletě.

ZBRANĚ, VÝBUŠNINY, MEZINÁRODNÍ KONTROLNÍ REŽIMY, RADIOAKTIVNÍ LÁTKY A VOJENSKÉ MATERIÁLY

CS vykonává dohled v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem, výbušninami a zbožím dvojího užití. Jedná se především o kontrolu licencí pro obchodování s tímto materiálem. V této souvislosti spolupracují celní orgány s Licenční správou Ministerstva průmyslu a obchodu a rovněž se zpravodajskými službami. V rámci mezinárodní spolupráce se zástupci CS zúčastňují mezinárodních akcí a seminářů.

Celní orgány v hodnoceném období prováděly v 10 případech šetření z důvodu podezření z nelegálního obchodování s vojenským materiálem. Jednalo se převážně o vývoz vojenské techniky do zahraničí a dále o dovoz či intrakomunitární obchod s touto komoditou. Hodnota tohoto zboží dosahuje výše téměř 34,5 mil. Kč. V souvislosti s těmito případy je ve spolupráci s dalšími orgány státní správy nadále prověřováno několik právnických a fyzických osob. V dalších 7 případech se jednalo o nalezené zbraně v souvislosti s kontrolami prováděnými skupinami mobilního dohledu nebo při domovních prohlídkách či prohlídkách jiných prostor a pozemků prováděných v rámci trestního řízení.

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 5 trestních spisů, z nichž 2 byly předány Policii České republiky k zahájení trestního stíhání.

V oblasti zahraničního obchodu s radioaktivním materiálem celní orgány dohlíží, zda dovoz, vývoz a průvoz tohoto materiálu je prováděn v souladu se stanovenými předpisy a nařízeními. Kontrola přepravy těchto komodit je realizována prostřednictvím skupin mobilního dohledu, které působí na celém území České

republiky. Tyto skupiny zároveň vykonávají kontrolní činnost v rámci radiační monitorovací sítě, provádějí jak pravidelná, tak namátková měření výše radioaktivity pomocí mobilních i stacionárních detekčních přístrojů na celém území České republiky. V oblasti měření radioaktivity spolupracuje CS s dalšími orgány státní správy, především se Státním úřadem pro jadernou bezpečnost, se kterým dochází k pravidelné výměně informací. V roce 2009 nebyl zjištěn žádný případ porušení předpisů souvisejících s jaderným materiálem.

Mezinárodní kontrolní režimy (dále jen MKR) monitorují a omezují mezinárodní pohyb zboží, softwaru a technologií, které jsou nebo mohou být využívány pro vojenské účely s cílem zamezit šíření zbraní hromadného ničení i šíření konvenčních zbraní v citlivých oblastech. Standardy přijaté v rámci MKR slouží jako celosvětově uznávané standardy vývozních kontrol a jsou aplikovány i řadou zemí mimo tyto režimy. Účastnické státy MKR usilovaly v roce 2009 o posílení implementace ujednání, aktualizaci kontrolních seznamů a prohloubení spolupráce s ohledem na vývoj nových technologií a vývoj praktik nelegálního obchodu s kontrolovanými položkami. V rámci mezinárodní spolupráce se zástupci CS zúčastňují i mezinárodních akcí a seminářů MKR.

CITES

Za období roku 2009 eviduje CS 58 případů porušení Washingtonské úmluvy CITES. Jako v roce 2008, tak i letos čeští turisté nelegálně dováželi zejména z oblastí jihovýchodní Asie, Oceánie a Austrálie živé i preparované živočichy, případně výrobky z nich. Naopak z oblastí Střední a Jižní Ameriky byly středem zájmu některé druhy planě rostoucích rostlin.

Mezi zadržené exempláře patřili hadi, papoušci, želvy, chameleóni. Dále pak vypreparovaná zvířata, různé trofeje (medvědí nebo krokodýlí hlavy, kůže, atp.), výrobky jako jsou například kabelky nebo obuv z krokodýlí kůže, různé sošky ze zubů a klů, drápy zvířat, exempláře CITES naložené v alkoholu, potravinové přípravky apod. Z ohrožených rostlin se „největšímu“ zájmu těšily různé druhy kaktusů, lilíí atp.

Celkem bylo zadrženo 2 078 kusů. V porovnání s minulým obdobím pokračoval trend snižování počtu záchytu živých exemplářů a naopak rostl počet záchytů různých trofejí či výrobků.

Tabulka č. 13: Výsledky činnosti celních orgánů v letech 2007 – 2009

Rok	2007	2008	2009	Index 2009/2008
Počet případů	68	71	58	81,7
Počet kusů	872	2 389	2 078	87,0

Útvary Pátrání v roce 2009 ukončily 7 trestních spisů, z nichž žádný nebyl předán Policii české republiky k zahájení trestního stíhání.

Pokračujícím trendem v nelegálním obchodu s exempláři CITES je prodej realizovaný prostřednictvím internetu. CS zaznamenala nárůst nabídky prostřednictvím internetových serverů jak domácích, tak i zahraničních providerů.

K získání dalších možných poznatků v oblasti nelegálního obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin úspěšně spolupracuje CS s Ministerstvem životního prostředí, Českou inspekcí životního prostředí, Agenturou ochrany přírody a krajiny a dalšími domácími i zahraničními partnery.

C) ZPRÁVA O OPATŘENÍCH V OBLASTI CEN ZA ROK 2009

V roce 2009 pokračovala zbytková cenová regulace vybraných výrobků a služeb podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a to buď formou úředně stanovených cen (pevné ceny, maximální a minimální ceny) nebo formou věcného usměrňování cen. Cenovou regulaci vykonávají cenové orgány, tj. Ministerstvo financí, Ministerstvo zdravotnictví, Energetický regulační úřad, Státní ústav pro kontrolu léčiv, Český telekomunikační úřad, Celní úřad Kolín a dále kraje a obce v rozsahu a za podmínek stanovených Ministerstvem financí.

Seznam výrobků a služeb, u nichž byla v roce 2009 uplatněna některá z forem cenové regulace Ministerstvem financí, kraji a obcemi, vydalo Ministerstvo financí v souladu se zákonem o cenách výměrem č. 01/2009 s účinností od 1. ledna 2009. Změny a doplňky v průběhu roku obsahovaly výměry č. 02/2009 až 04/2009.

Rozsah seznamu zboží s regulovanými cenami se v roce 2009 nezměnil. Zásadnější změnou k 1. lednu 2009 bylo snížení maximálních cen za použití železniční vnitrostátní dopravní cesty celostátních a regionálních drah. Dále byla provedena aktualizace postupu pro výpočet ekonomicky oprávněných nákladů a přiměřeného zisku zahrnovaného do jízdného v osobní vnitrostátní dopravě s ohledem na nákladové změny a rozšířena pravidla regulace cen vody. U pozemků, které jsou vykupovány za účelem výstavby dráhy, dálnic nebo silnic I. třídy na těchto pozemcích, se rovněž od 1. ledna 2009 zvýšila minimální úroveň výkupních cen, ceny ostatních pozemků pro silnice II. a III. třídy zůstaly beze změny. Rovněž se zvýšily výkupní ceny pozemků, na nichž bude umístěna stavba protipovodňového opatření.

V průběhu roku 2009 byl aktualizován seznam mléčných výrobků pro žáky, u kterých jsou uplatňovány maximální ceny z titulu čerpání dotace, a s účinností od 1. září 2009 byly stanoveny nové maximální ceny pro nový školní rok.

Průměrná míra inflace v roce 2009 dosáhla výše 1,0 %. Jedná se o druhou nejnižší průměrnou míru inflace od roku 1989 (rok 2003 + 0,1 %). Nízká míra inflace byla ovlivněna zejména cenami potravin a nealkoholických nápojů (- 3,9 %), rovněž výrazně zlevnily pohonné hmoty (-11,8 %) a automobily (-9,2 %). Naopak nejvíce zdražily bydlení (+ 7,2 %), alkohol a tabák (+ 6,5 %) a vzdělání (+ 2,7 %). Tržní ceny klesly celkem o 0,7 % a regulované ceny vzrostly o 8,1 %.

V meziročním srovnání vzrostly spotřebitelské ceny v prosinci 2009 oproti prosinci 2008 také o 1,0 %. Tuto změnu ovlivnil zejména vývoj cen v dopravě, kde růst cen pohonných hmot zrychlil na 15,7 % (ze 4,2 % v listopadu) v důsledku výrazného poklesu cen pohonných hmot v prosinci 2008. Na růst cenové hladiny i

nadále výrazně působily ceny v oddíle bydlení, kde vzrostly ceny elektřiny o 11,4 %, tepla a teplé vody o 3,9 %, vodného o 9,2 % a stočného o 9,0 %. Čisté nájemné vzrostlo o 19,4 %, v tom v bytech s regulovaným nájemným o 27,6 % a v bytech s tržním nájemným o 4,6 %. Naopak ceny zemního plynu byly nižší o 11,6 %. Na snižování cenové hladiny působily ceny v oddíle potravin a nealkoholické nápoje, které byly po celý rok 2009 nižší než v roce 2008, avšak jejich pokles se na konci roku 2009 zmírnil. Ceny chleba klesly o 15,5 %, běžného pečiva o 32,5 %, mouky o 24,2 %, mléka o 10,5 %, jedlých olejů o 13,3 %. V odívání se snížily ceny oděvů o 3,6 % a obuvi o 0,5 %. V oddíle rekreace a kultura pokračoval pokles cen audiovizuálních a fotografických zařízení a zařízení pro zpracování dat (o 8,5 %). Ceny mobilních telefonů klesly o 12,4 % a ceny telefonických a telefaxových služeb o 3,8 % vlivem slev mobilních operátorů.

Provedené změny v průběhu roku 2009 v oblasti regulovaných cen všemi regulačními orgány (MF, MZ, SÚKL, ERÚ, Celní úřad Kolín, místní orgány) přispěly cca 1,16 procentním bodem k celkovému meziročnímu růstu spotřebitelských cen 1,0 % (prosinec 2009/prosinec 2008). Z uvedeného vyplývá, že volně sjednávané ceny poklesly o 0,16 procentního bodu .

A. ZMĚNY REGULOVANÝCH CEN

I. Úředně stanovené ceny

Plyn

Cena dodávky zemního plynu pro konečné zákazníky se skládá ze čtyř základních složek. První složkou je platba za komoditu, tj. za samotný zemní plyn, jehož cena je dána dovozní cenou plynu, marží a náklady dodavatele, dále jde o platbu za přepravu plynu z hraničního předávacího bodu do domácí zóny jednotlivých distributorů přepravní soustavou a platbu za navazující činnost distribuce plynu do odběrného místa. Čtvrtou složkou je cena za uskladňování plynu.

Ceny za přepravu plynu a distribuci plynu jsou regulovanými složkami ceny dodávky plynu a Energetický regulační úřad je stanovuje jedenkrát ročně, vždy s účinností od 1. ledna. Tyto ceny však spolu s cenou za uskladňování plynu představují pouze necelou třetinu celkových nákladů na pořízení plynu. Největší podíl nákladů na plyn představuje samotná cena komodity zemního plynu. Cena za komoditu a za uskladňování je v rámci liberalizovaného prostředí výsledkem konkurenčního snažení obchodníků se zemním plynem. Vzhledem k tomu, že ČR

nedisponuje dostatečnými zdroji zemního plynu, dodavatelé využívají služeb společnosti RWE Transgas, a.s., jako stále monopolního dovozce zemního plynu, či měsíčních importérů a dodavatelů plynu, nebo se sami stali dovozci zemního plynu.

V závislosti na uplatňované strategii a struktuře portfolia zákazníků obchodníci svým odběratelům nabízí vzorcové nebo ceníkové ceny. Cenovým vzorcem je cena zemního plynu určena v závislosti na vývoji cen topných olejů a uhlí na světových trzích. Dalším faktorem je vývoj měnových párů CZK/EUR a CZK/USD. Vzorcové ceny jsou nabízeny zejména velkým a středním odběratelům. Menší zákazníci a zákazníci, kteří si nezvolili vzorcovou cenu, spadají pod ceníkové ceny. U obchodníků se liší opět dle jejich obchodní politiky, která se projevuje nejen výší, ale i různými termíny změny cen pro jednotlivé segmenty. Pro kategorie domácností jsou ve většině případů tyto ceny měněny čtvrtletně, není to však pravidlem. Pro velké zákazníky jsou ceníkové ceny stanovovány převážně v měsíční periodě.

V roce 2009 ČSÚ vykázal v jednotlivých čtvrtletích pokles cen zemního plynu u dodávek pro domácnosti (kromě 1.ledna, kdy se ceny nezměnily). K 1. dubnu o 3 %, k 1. červenci o 6,3 % a k 1. říjnu o 2,8 %. Celkově poklesly ceny zemního plynu za rok 2009 o 11,6 % (prosinec 2009/prosinec 2008).

Elektrická energie

Výsledná cena dodávky elektřiny pro všechny kategorie konečných zákazníků je složena z pěti základních složek. První složku ceny tvoří neregulovaná cena komodity, tj. elektrické energie, označované také jako silová elektřina, jejíž cena je tvořena na tržních principech a v souladu s obchodními strategiemi jednotlivých dodavatelů elektřiny. Ostatní složky ceny zahrnují regulované činnosti monopolního charakteru, mezi něž patří doprava elektřiny od výrobního zdroje prostřednictvím přenosového a distribučního systému ke konečnému zákazníkovi, a dále činnosti spojené se zajištěním stabilního energetického systému z technického hlediska (tzv. zajišťování systémových služeb) i obchodního hlediska (především činnost operátora trhu s elektřinou v oblasti zúčtování odchylek). Poslední složkou výsledné ceny dodávky elektřiny je pak příspěvek na podporu elektřiny z obnovitelných zdrojů, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů. Tímto způsobem je cena dodávky elektřiny tvořena pro všechny kategorie zákazníků s účinností od 1. ledna 2006, kdy byl český trh s elektřinou zcela liberalizován. Všichni koneční zákazníci včetně domácností jsou oprávněnými zákazníky, a mají tak možnost sjednat si dodávku elektřiny od libovolného dodavatele.

Na liberalizovaném trhu se tedy cena dodávek elektřiny pro konečné zákazníky skládá z regulovaných cen stanovovaných Energetickým regulačním úřadem (distribuce a související služby) a z neregulované ceny silové elektřiny nabízené jednotlivými dodavateli (obchodníky s elektřinou a výrobci elektřiny), tedy ceny bez vlivu ERÚ a daňových položek. V případě domácností a malých odběratelů připojených na hladinu nízkého napětí tvoří podíl regulovaných položek v průměru méně než 50 procent celkové platby za elektřinu.

K těmto základním položkám je dále ještě od 1.1.2008 přičítána daň z elektřiny ve výši 28,30 Kč/MWh (tzv. ekologická daň) a následně i daň z přidané hodnoty.

Rok 2009 byl v regulaci elektřiny posledním rokem tzv. II. regulačního období (2005 –2009), jehož základním cílem bylo zachovat cenovou stabilitu pro konečného zákazníka při zachování kvality dodávky a zároveň zachovat ziskovost pro investora, což se projevilo v úpravách regulačního vzorce pro toto období. V regulačním vzorci se k jednotlivým složkám přistoupilo odděleně a pro jednotlivé regulované činnosti se použily vzorce, které se v některých detailech lišily, a tím byla zohledněna specifika těchto činností. Zisk byl definován jako součin míry výnosnosti a hodnoty regulační báze aktiv a míra výnosnosti byla stanovena na základě vážených průměrných nákladů kapitálu (WACC).

Celkové průměrné meziroční zvýšení cen k 1. lednu 2009 za dodávku elektřiny bez vlivu daňových položek činilo u domácností 11,9 %. Průměrný nárůst regulovaných položek byl 7,3 %, neregulovaná cena silové elektřiny vzrostla v průměru o 15,6 %. V případě malooběru podnikatelů na hladině nízkého napětí byl celkový průměrný meziroční nárůst bez vlivu daňových položek 13,4 %. Zvýšení ceny pro konkrétního odběratele se liší s ohledem na zvolenou sazbu, charakter a množství spotřeby.

ČSÚ vykázal celkový růst spotřebitelských cen elektřiny za rok 2009 (prosinec 2009/prosinec 2008) o 11,4 %.

Použití železniční dopravní cesty

Maximální dvousložkové ceny za použití vnitrostátní železniční dopravní cesty dráhy celostátní a drah regionálních pro nákladní vlak a pro vlak osobní přepravy v členění za složku provozování dopravní cesty (řízení provozu) a za složku zajištění provozuschopnosti dopravní cesty (infrastruktura dopravní cesty) byly k 1. lednu sníženy o 20 %. Záměrem této úpravy bylo zvýšení konkurenceschopnosti železniční dopravy, která je i nadále znevýhodněna proti dopravě silniční.

Léčivé přípravky

V období od 1. 1. 2009 do 31. 3. 2009 platil pro oblast cenové regulace léčivých přípravků (LP) cenový předpis MZ 1/2008/FAR a cenové rozhodnutí 1/08-FAR, účinné od 1. 6. 2008. Od 1. 4. 2009 pak vstoupil v účinnost cenový předpis 2/2009/FAR, který byl v roce 2009 dvakrát novelizován, a to cenovým předpisem 4/2009/FAR (s účinností od 1. 10. 2009) a 1/2010/FAR (s účinností od 31. 12. 2009), a rovněž cenové rozhodnutí 2/09-FAR jež bylo zrušeno cenovým rozhodnutím 1/10-FAR (s účinností od 31. 12. 2009).

Vydání nového cenového předpisu si jednak vyžádala změna tržního prostředí, jednak bylo nutné provést nezbytná opatření nově upravená změnou ustanovení o regulačních poplatcích novelou zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Oproti minulé úpravě došlo částečně ke změně terminologie, která měla usnadnit používání regulačních institutů v praxi.

Z věcných změn byl nový cenový předpis průlomem do cenové regulace léčivých přípravků, které lze používat výhradně při ústavní péči a jsou v rámci ní hrazeny. Léčiva používaná v hospitalizační péči byla od 1. 1. 2008 cenově deregulována. Ovšem při sledování vývoje cen bylo konstatováno, že hospodářská soutěž na tomto trhu nespĺnila očekávání; podle analýzy meziročního srovnání cen bylo zjištěno, že u těchto léčivých přípravků došlo v roce 2008 k nárůstu cen výrobce (původce) ve výši 10,3 % meziročně. Na základě těchto zjištění dospělo Ministerstvo zdravotnictví k názoru, že se v segmentu hospitalizačních léčiv vyskytla mimořádná tržní situace. Z toho důvodu byly hospitalizační léčivé přípravky novým cenovým předpisem zpětně zařazeny do regulace maximální cenou, a to s účinností od 1. 6. 2009.

Další zásadnější změnou pak byla nová úprava provádění odpočtu z maximální obchodní přírážky u léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely (PZLÚ) předepisovaných na recept. Tato úprava plně korespondovala se změnou ve vybírání regulačních poplatků podle novely zákona o veřejném zdravotním pojištění. Stávající systém degresivní obchodní přírážky nový cenový předpis rozdělil podle výše ceny léčivého přípravku pro konečného spotřebitele na regulaci obchodní přírážky v případě, že léčivý přípravek je plně hrazen (tam systém včetně odpočtu funkcí arctg zůstal zachován) a v případě, že je léčivý přípravek hrazen pouze částečně, kde odečet byl nahrazen odpočtem novým, korespondujícím s odpočtem stanoveným novelou zákona o veřejném zdravotním pojištění z dubna 2009.

Cenový předpis 4/2009/FAR, který byl první novelou nového cenového předpisu, vstoupil v účinnost 1. 10. 2009 a upravil problematiku věcného usměrňování cen radiofarmak obsahujících radioizotop Technecium 99. Vzhledem ke krizi v oblasti dodávek techneciových generátorů k výrobě radiofarmak byl u tohoto komplementu zrušen regulovaný maximální možný rozsah zvýšení ceny za kalendářní rok. Současně bylo nutné, aby se stanovila regulace věcným usměrňováním ceny nově právně definované skupiny tkání a buněk, tzv. léčivých přípravků pro moderní terapii, a to vzhledem k existenci zákona č. 296/2008 Sb., o zajištění jakosti a bezpečnosti lidských tkání a buněk určených k použití u člověka a o změně souvisejících zákonů (zákon o lidských tkáních a buňkách), ve znění pozdějších předpisů, a nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1394/2007 o léčivých přípravcích pro moderní terapii a o změně směrnice 2001/83/ES a nařízení (ES) č. 726/2004.

Cenový předpis 1/2010/FAR, který je druhou novelou nového cenového předpisu, vstoupil v účinnost 31. 12. 2009 a upravil problematiku doprodeje léčiv po pravomocném a vykonatelném snížení maximální ceny původce. Zatímco před novelou byla lhůta pro doprodeje s použitím "staré" maximální ceny původce 3 měsíce pro distribuci a neomezeně pro lékárny, nově se zavedla jednotná společná lhůta 3 měsíce jak pro distribuci, tak pro výdej v lékárně.

Nové cenové rozhodnutí u léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely pouze reflektovalo nejaktuálnější data z tržního prostředí a dle nich upravilo rozsah regulovaného zboží podle pravidel stanovených v cenovém předpise. Z deregulovaných ATC skupin léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely bylo vyjmuto celkem 6 ATC skupin.

Cenové rozhodnutí 1/10-FAR oproti minulé úpravě pouze přidalo ATC skupinu B01AB01 heparin, parent. mezi deregulované, k čemuž Ministerstvo zdravotnictví přistoupilo s ohledem na veřejný zájem, neboť hrozil výpadek z trhu nejlevnější, a tedy nejúspornější varianty heparinu na trhu.

Z celkového počtu obchodovaných léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely (5736) bylo v rozhodném období (1/2009 - 12/2009)

- regulováno maximální cenou 2352 LP a PZLÚ
- regulováno ohlášením ceny původce 2169 LP a PZLÚ
- neregulováno 1215 LP a PZLÚ

V oblasti cenové regulace léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely došlo k v období 1/2009 – 12/2009 k následujícím posunům:

Reálné ceny u těch léčiv, které podléhají regulaci ceny původce stanovením maximální ceny, zaznamenaly meziroční pokles o 2,11 %. Z části se jedná ještě o následek snižování maximálních cen z řízení ex offio započatých v roce 2008 na základě ustanovení čl. LXV odst. 5 zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, z nichž některé nabyly právní moci teprve v roce 2009. Reálné ceny u deregulovaných léčivých přípravků zaznamenaly mírný nárůst, a to o 0,78 %.

Ceny neregulovaných léčiv meziročně klesly o 4,58 %. Lze to přičíst ustálení vývoje cen těchto léčivých přípravků oproti roku 2008, kdy naopak prudce narostly důsledkem jejich deregulace k 1. 1. 2008.

Zdravotnické prostředky

V období od 1. 1. 2009 do 31. 3. 2009 platil pro oblast cenové regulace zdravotnických prostředků cenový předpis MZ 2/2008/FAR a cenové rozhodnutí 2/08-FAR, účinné od 1. 6. 2008. K 1. 4. 2009 nabył účinnosti cenový předpis MZ 3/2009/FAR ze dne 20. března 2009. Oproti znění cenového předpisu 2/2008/FAR došlo v současném cenovém předpisu jen k několika úpravám, které lze vnímat jako technické.

Ministerstvo zdravotnictví změnilo pravidla pro přepočítání cen dovážených zdravotnických prostředků. Zahraniční cena se přepočítává nově čtvrtletním průměrem ČNB za kalendářní čtvrtletí předcházející aktuálnímu čtvrtletí kalendářního roku. Zrušen byl koeficient upravující tento kurz a vyjadřující odchylku prodejního kurzu hlavních komerčních bank oproti kurzu devizového trhu České národní banky. Snižování období, za které se vypočítává průměrný kurz, lépe reflektuje současnou volatilitu měnového kurzu a potřeby původců zdravotnickým prostředků. Dále už jen v sekci maximální obchodní přírážky byly stanoveny horní stropy za výkony obchodu pro systémy dalekohledové včetně příslušenství (26 % ze základu) a pro lupy čtecí (20 % ze základu). Ostatní obsah cenového předpisu MZ 2/2008/FAR zůstal zachován i v novém cenovém předpisu.

Cenový předpis byl dle nedávno zavedené legislativně-technické úpravy doplněn taktéž o cenové rozhodnutí MZ 3/09-FAR ze dne 20. března 2009, rovněž s účinností k 1. 4. 2009. Dle tohoto cenového rozhodnutí došlo k výraznému snížení počtu regulovaných zdravotnických prostředků. Nově byl sepsán Oddíl 2. cenového rozhodnutí, který je určen pro zaznamenávání udělených maximálních cen pro zdravotnické prostředky na poukaz a pro zvlášť účtovaný materiál.

Oproti stavu k 31. 3. 2009 bylo z cenové regulace věcným usměrňováním ceny vyjmuta dalších 8 podskupin zdravotnických prostředků předepisovaných na poukaz, a taktéž u jednotlivých dále regulovaných podskupin byl přidán pozitivní výčet regulovaných zdravotnických prostředků na poukaz. Také oblast zvlášť účtovaného materiálu doznala změn v rozsahu. Z regulace k 1. 4. 2009 vypadlo 18 podskupin.

Do konce roku 2009 Ministerstvo zdravotnictví stanovilo celkem 29 maximálních cen původce. Maximální cena se zavádí pouze u těch zdravotnických prostředků, kde prokazatelně dochází k ohrožení trhu účinky omezení hospodářské soutěže nebo k mimořádné tržní situaci.

V současné době tedy v režimu regulace věcným usměrňováním ceny zůstává 6 podskupin číselníku VZP zdravotnických prostředků předepisovaných na poukaz a 6 podskupin číselníku implantabilního zvlášť účtovaného materiálu. Regulaci stanovením maximální ceny podléhá 29 zdravotnických prostředků. Přibližně se jedná o 1330 zdravotnických prostředků v regulaci.

Stomatologické výrobky a výkony

K 1.1. 2009 bylo novelizováno cenové rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 20. prosince 2007, kterým se stanoví maximální ceny zdravotní péče zubních lékařů hrazené z veřejného zdravotního pojištění a stomatologických výrobků plně hrazených z veřejného zdravotního pojištění, cenovým rozhodnutím MZ 1/2009-FAR. Byly změněny maximální ceny standardní stomatologické péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a byl také přesně definován obsah jednotlivých úkonů této standardní stomatologické péče (viz níže).

Zdravotní péče, specifické zdravotní výkony a stomatologické péče

Dne 1. 1. 2009 vstoupil v účinnost cenový předpis MZ 1/2009/FAR, který zrušil dosavadní cenové rozhodnutí MZ ze dne 20. prosince 2007, kterým se stanoví maximální ceny, věcně usměrňované ceny a určené podmínky pro zdravotní péči a specifické zdravotní výkony. Cenový předpis byl v zásadě založen na stejných principech jako zrušené cenové rozhodnutí a úpravy byly převážně technického charakteru. Tento cenový předpis byl pak v průběhu roku 2009 dvakrát novelizován, a to k 1. 8. 2009 cenovým předpisem MZ 1/2009/DZP-2, který pozměnil cenovou regulaci zdravotní péče, a k 1. 10. 2009 cenovým předpisem MZ 5/2009/FAR, jenž poupravil oblast specifických zdravotních výkonů. V prosinci 2009 pak ve Věstníku MZ, částka 9, vyšel cenový předpis MZ 1/2010/DZP s účinností od 1. 1. 2010.

V oblasti regulace cen zdravotní péče byl vydán ve Věstníku MZ, částka 6, ze dne 12. 8. 2009, cenový předpis MZ 1/2009/DZP-2 o regulaci cen zdravotní péče a specifických zdravotních výkonů. Cílem bylo informovat zdravotnická zařízení o postupech a pravidlech, jež je nutno v souladu s právními předpisy dodržovat při poskytování zdravotní péče cizincům, kteří nejsou účastni českého systému veřejného zdravotního pojištění. Nově se stanovilo, že maximální cenou je regulována cena za nutnou a neodkladnou zdravotní péči poskytnutou na území ČR kterékoliv osobě. Osoby, které podléhají nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, mají při regulaci cen zdravotní péče stejné postavení jako pojištěnci veřejného zdravotního pojištění. Totéž se týká cizinců ze států, s nimiž má ČR uzavřenu smlouvu o sociálním zabezpečení, a to v rozsahu nároků, jaké taková smlouva cizinci přiznává.

V oblasti specifických zdravotních výkonů došlo v roce 2009 oproti roku 2008 k valorizování výkonů o cca 3 - 4 %. U některých specifických výkonů byla cena výkonu zvýšena vyšším procentem, protože se změnila vlastní specifikace výkonu. V průběhu roku 2009 byl vydán cenový předpis MZ č. 5/2009/FAR, kterým se měnil cenový předpis 1/2009/FAR. V rámci této novelizace byly do specifických zdravotních výkonů zařazeny 3 nové výkony na žádost Ministerstva práce a sociálních věcí (Cílené vyšetření neurologem pro účely zaměstnanosti, Standardní vyšetření EEG pro účely zaměstnanosti, Vyšetření zdravotního stavu občana, včetně vyplnění příslušného tiskopisu pro účely zdravotní způsobilosti k řízení motorového vozidla). V roce 2009 rovněž proběhlo připomínkové řízení k vydání novely cenového rozhodnutí MZ, kterou se upravují maximální ceny specifických zdravotních výkonů pro rok 2010. V prosinci 2009 pak ve Věstníku MZ, částka 9, vyšel cenový předpis MZ 1/2010/DZP s účinností od 1. 1. 2010. Ceny specifických výkonů byly valorizovány pouze v oblasti minutové režie, podle kapitoly 7 odst. 1 vyhlášky č. 472/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami. Tato valorizace se do výše uvedených cen promítla od 1. 1. 2010.

Výše úhrad zdravotní péče zubních lékařů hrazené z veřejného zdravotního pojištění v roce 2009 byla v Cenovém rozhodnutí MZ 1/2009-FAR, ze dne 10. 12. 2008, stanovená jako "Maximální cena standardní stomatologické péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění". Maximální ceny byly oproti vyhlášce č. 464/2008 Sb., o stanovení hodnot bodu, výše úhrad zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a regulačních omezení objemu poskytnuté zdravotní péče z veřejného zdravotního pojištění pro rok 2009, navýšené o 10 %. V prosinci 2009 ve Věstníku MZ, částka 9, vyšel Cenový předpis MZ 1/2010/DZP s platností od 1. 1. 2010, jehož součástí je i stanovení stomatologické péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění (maximální ceny). Došlo především k úpravám vybraných

maximálních cen platných pro rok 2009, včetně úprav některých názvů výkonů na základě výsledků Dohodovacího řízení v oblasti stomatologické péče podle § 17 odst. 6 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Nájemné

Ústavním soudem byly k 20. březnu 2003 postupně zrušeny všechny cenové předpisy o regulaci nájemného z bytu. Od té doby nájemné z bytu nebylo cenově regulováno a sjednávání nájemného se řídilo pouze obecnými ustanoveními občanského zákoníku a šlo ho měnit pouze vzájemnou dohodou stran nájemní smlouvy a v případě sporu požádat o rozhodnutí soud.

S účinností od 31. března 2006 byl přijat zákon č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného z bytu, který umožňuje majiteli, v případě, že nedojde k dohodě mezi majitelem bytu a nájemcem o výši nájemného, jednostranně ročně zvyšovat nájemné od 1. ledna 2007 a dále pak každý rok do konce roku 2010, ale velmi diferencovaně podle velikosti a atraktivnosti obce. Základní ceny, cílové hodnoty, maximální přírůstky, územní rozčlenění obcí a rozřídění obcí do velikostních kategorií podle počtu obyvatel a postup při vyhledávání maximálního přírůstku měsíčního nájemného pro konkrétní byt obsahuje každoročně sdělení Ministerstva pro místní rozvoj, které se vydává na základě zmocnění ve výše citovaném zákoně.

Zákonem č.150/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 107/2006 Sb., bylo období pro jednostranné zvyšování nájemného prodlouženo do konce roku 2012 v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Karlových Varech, Liberci, Hradci Králové, Pardubicích, Jihlavě, Brně, Olomouci, Zlíně a v obcích Středočeského kraje s počtem obyvatel nad 9 999 k 1. lednu 2009. Důvodem tohoto opatření bylo snížit razanci vlivu zvýšení nájemného na sociálně slabší skupiny obyvatelstva a rozložit ho na další 3 roky ve vybraných městech.

ČSÚ vykázal v roce 2009 (prosinec 2009/prosinec 2008) nárůst čistého nájemného o 19,4 %, v tom nájemného jednostranně zvýšeného podle zákona č. 107/2006 Sb. o 27,6 % a tržního nájemného o 4,6 %. Nárůst nájemného podle zákona o jednostranném zvýšení nájemného se však v Praze pohyboval různě podle kategorií bytů a jednotlivých městských částí. U I. kategorie od 20,5 % do 43,3 %, u II. kategorie od 29,5 % do 54,1 %, u III. kategorie od 34,4 % do 59,5 % a u IV. kategorie od 46,1 % do 73,3 %. Kategorie bytů byly sice zrušeny, ale pro postupy, které vydává MMR k propočtům jednorázového navýšení nájemného podle zákona č.107/2006 Sb., se nadále uplatňují.

Nemovitosti, jejichž cena je hrazena ze státních prostředků

U pozemků, které jsou vykupovány do majetku státu za účelem výstavby železničních drah, dálnic, rychlostních komunikací, se od 1.1. 2009 zvýšily minimální výkupní ceny o 25 % a u silnic I. třídy o 17 %, zatímco minimální ceny ostatních pozemků pro silnice II. a III. třídy zůstaly beze změny. Minimální ceny u pozemků, na nichž budou umístěny stavby protipovodňových opatření, se zvýšily o 20 % a minimální ceny nestavebních pozemků, určených pro ekologické účely, vzrostly o 50 %. Jedná se o postupné kroky přibližující cenovou úroveň při výkupu těchto pozemků státem reálnému stavu na trhu s nemovitostmi v České republice. Dosavadní vlastníci se obvykle zdráhali prodat za relativně nižší ceny a na žádost kupujících musela proběhnout procedura administrativně náročných předchozích souhlasů Ministerstva financí k sjednání vyšších cen podle § 12 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Uvedené ustanovení je využíváno pro výkup nemovitostí (převážně pozemků) státem ve veřejném zájmu [investice zejména do dopravy (dálnice, rychlostní komunikace, silniční obchvaty měst a železniční koridory), sporadicky v resortu vnitra, obrany, zemědělství (protipovodňová opatření), životního prostředí, kultury a zdravotnictví]. Pro podstatnou redukci počtu žádostí organizačních složek státu a jimi řízených příspěvkových organizací o předchozí souhlas Ministerstva financí se sjednáním vyšších výkupních cen byla původně obecná minimální cena pozemků ve výši 40,-, resp. 50,- Kč/m² diferencována výměrem MF č. 01/2007 podle skutečného účelu využití pozemků v praxi v rozpětí od 5,- do 80,- Kč/m². K omezení počtu zahajovaných vyvlastňovacích řízení byly minimální ceny pozemků opakovaně modifikovány výměrem MF č. 01/2009 s tím, že byly částečně zvýšeny minimální ceny pozemků pro železniční dráhy (75,- Kč/m²), dálnice a rychlostní komunikace (100,-Kč/m²), silnice I. třídy (70,- Kč/m²), stavby protipovodňových opatření (60,- Kč/m², resp. 30,- Kč/m² pro pozemky s nimi funkčně spojené) a ekologické účely (10,- Kč/m²), kterými se v daném případě rozumí výkup vesměs extenzivních trvalých travních porostů, bažin, močálů, mokřadů, popř. pozemků přírodních vodních ploch pro zvýšenou ochranu životního prostředí.

Tabákové výrobky

U tabákových výrobků pokračovala regulace cen, která byla vynucena v roce 2001 zavedením dvousložkové sazby spotřební daně u těchto výrobků. Při výpočtu procentní části sazby daně se vychází z jednotných pevných cen pro konečného spotřebitele. Od července roku 2005 je uplatňována dvousložková spotřební daň

pouze u cigaret, a proto jsou od té doby regulovány jen ceny cigaret. U ostatních tabákových výrobků důvod k regulaci cen pominul.

Celním úřadem Kolín bylo cenovými rozhodnutími vydáno dalších 12 dodatků k Seznamu cigaret s pevnými cenami pro konečného spotřebitele, kterými byly stanoveny pevné ceny pro konečného spotřebitele nových cigaret a provedeny změny pevných cen stávajících cigaret.

Maximální ceny mléka a mléčných výrobků pro žáky škol

Seznam mléčných výrobků s maximálními cenami platný pro školní rok 2008/2009 byl od 1. ledna 2009 rozšířen na základě dodatečně schválené změny v registracích Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF). Po schválení dalších žádostí o registrace SZIF stanovilo MF následně maximální ceny i pro tyto výrobky výměry č. 02/2009 a č.03/2009.

Výměrem MF č. 01/2009 bylo stanoveno celkem 60 maximálních cen podporovaných mléčných výrobků, dvěma výše uvedenými doplňujícími výměry pak dalších 10 maximálních cen. Ceny mléčných výrobků ve školách se obecně v I. pololetí 2009 oproti stejnému období roku 2008 výrazně zvýšily, neboť nařízením vlády č. 319/2008 Sb. byly národní podpory školnímu mléku zrušeny a v cenách byly zohledněny pouze podpory ES.

Maximální ceny pro školní rok 2009/2010, platné od 1. září 2009, byly stanoveny výměrem MF č. 04/2009 ze dne 18. srpna 2009. Bylo stanoveno celkem 85 maximálních cen mléčných výrobků, ve kterých byly zohledněny nejen sazby podpor, poskytované z finančních zdrojů ES, ale nově opět i sazby našich národních podpor, schválené nařízením vlády č. 238/2009 Sb. ze dne 20. července 2009. Úroveň stanovených maximálních cen se tak výrazně snížila (zhruba na úroveň školního roku 2007/2008, kdy byly též poskytovány obě podpory). Lze předpokládat, že zlevnění mléčných výrobků se promítne ve zvýšeném zájmu škol oproti prudkému propadu, ke kterému došlo v důsledku zrušení národních podpor ve školním roce 2008/2009.

II. Věcně usměrňované ceny

Tepelná energie

Cena tepelné energie je regulována formou věcného usměrňování. ERÚ stanovuje závazné podmínky pro kalkulaci a sjednávání cen tepelné energie. Do ceny může dodavatel promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, které souvisejí s výrobou a rozvodem tepelné energie, přiměřený zisk a daň z přidané hodnoty. Podmínky pro tvorbu ceny tepelné energie umožňují při kalkulaci ceny zohledňovat jednotlivým dodavatelům tepelné energie specifické podmínky v různých systémech centralizovaného zásobování teplem i jednotlivých tepelných zdrojích (např. rozsah, stáří, stav).

Výše ceny tepelné energie závisí především na vývoji cen uhlí a zemního plynu, které se nejvíce používají při výrobě tepelné energie, protože náklady na palivo nad ostatními náklady v ceně tepelné energie výrazně převládají.

Průměrné uplatňované ceny tepelné energie (včetně DPH) v roce 2009 určené konečným spotřebitelům:

Průměrná výše ceny tepelné energie	Uhlí Cena [Kč/GJ]	Ostatní palivo Cena [Kč/GJ]	Průměr Cena [Kč/GJ]
Předběžná cena k 1. 1. 2009	436,45	579,87	509,84
Očekávaná výsledná za r. 2009	436,45	554,47	496,89

Průměrná cena tepelné energie v roce 2009 oproti roku 2008 vzrostla o 4,8 %, z toho na bázi uhlí 5,7 % a na bázi ostatních paliv (zejména plyn) o 2,1 %.

ČSÚ vykázal za celý rok 2009 (prosinec 2009/prosinec 2008) nárůst věcně usměrňovaných cen tepla a teplé vody o 3,9 %.

Voda

a) Povrchová voda

U povrchové vody odebrané z vodních toků byly uplatňovány nadále věcně usměrňované ceny. Tento způsob regulace cen přímo předpokládá zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Povrchová voda slouží např. pro výrobu pitné vody, průmyslové účely, zemědělské závlahy, průtočné chlazení parních turbín.

b) Pitná voda a odvedená voda („vodné“ a „stočné“)

Ceny pitné vody a odvedené odpadní vody byly nadále regulovány formou věcného usměrňování cen. Do pravidel regulace cen bylo od 1. ledna 2009 vloženo ustanovení, že subjekty, které postupují podle Dohody mezi Českou republikou a Evropskou komisí na „Podmínkách přijatelnosti vodohospodářských projektů pro Operační program Životní prostředí v programovacím období 2007 – 2013“ a používají k naplnění těchto podmínek pro čerpání prostředků k tomuto účelu v nich stanovený postup pro výpočet ceny, považuje se tento postup za postup podle stanovených pravidel věcně usměrňovaných cen pitné vody a odvedené vody. Uvedené podmínky přijatelnosti nastavují pravidla pro akceptaci vodohospodářských projektů, v rámci kterých bude ze zdrojů Evropské unie podporována infrastruktura provozovaná na podkladě provozních smluv. Mezi těmito pravidly jsou i určitá pravidla pro výpočet ceny vody. Dále pravidla věcně usměrňovaných cen vody nově vymezují, jaké nájemné z infrastrukturního majetku lze považovat za ekonomicky oprávněný náklad. Pravidla regulace cen zahrnovala i možnost uplatňování dvousložkové formy vodného a stočného, a to v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), který tento způsob platby za dodanou pitnou vodu a odvedenou odpadní vodu zavedl. Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny za 1 m³ a množství odebrané nebo odvedené (vypouštěné odpadní) vody, a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního odebraného množství vody. Podíl jednotlivých složek nebyl v roce 2009 měněn. Český statistický úřad vykázal v roce 2009 (prosinec 2009/ prosinec 2008) nárůst cen pitné a odvedené vody o 9,2 %.

Doprava osobní vnitrostátní autobusová

Jízdné v osobní vnitrostátní autobusové dopravě zůstává nadále regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci jsou povinni poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. V rámci pravidel věcného usměrňování cen pro účely propočtu přiměřeného zisku a ekonomicky oprávněných nákladů byl pro rok 2009 koeficient růstu provozních nákladů změněn z 1,083 v roce 2008 na 1,063 v roce 2009 a byla zvýšena cena autobusu z 4,0 na 4,4 mil. Kč.

ČSÚ vykázal za rok 2009 (prosinec 2009/prosinec 2008) nárůst cen osobní autobusové dopravy o 0,8 %.

Doprava osobní vnitrostátní železniční

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je s účinností od 1. ledna 2001 regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. Tato forma regulace cen umožňuje dopravcům pružně reagovat na situaci na trhu.

Na období od 21. června do 22. září připravily České dráhy nabídku „Léto 2009“. Letní ceny jízdného rozšířily platnost jízdenky SONE+ i na všední dny, nejen tedy o víkendy, zlevnily krajské síťové jízdenky REGIONet a všechny vnitrostátní jízdenky mezi konkrétními stanicemi byly sníženy na ceny roku 2008.

K 13. prosinci 2009 provedly České dráhy u některých síťových jízdének a u akčních nabídek změny. Byly zrušeny síťové jízdenky Klasik, došlo k úpravě cen jízdének In-gold. Ke změnám došlo také u nabídky ČD Net. Výraznější změny nastaly u akční časově i množstevně omezené nabídky eLiška.

ČSÚ vykázal za rok 2009 (prosinec 2009/prosinec 2008) nárůst cen osobní železniční dopravy o 4,0 %.

Komunální odpad

Byla upravena díkce položky komunálního odpadu tak, že za komunální odpad se považuje odpad z domácností tak i od podnikatelů – živnostníků. V návaznosti na zjištění při cenových kontrolách prováděných finančními ředitelstvími byl upraven postup při zahrnování nákladů za uložení komunálního odpadu na skládku do kalkulace.

B. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI CEN

a) Zákon č. 526/1991 Sb., o cenách

Dne 18. listopadu 2009 vstoupil v platnost zákon č. 403/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách. Novela zákona o cenách zajistila především 3 základní cíle:

1) napravila dosavadní nevyhovující stav v právní úpravě a přesunula z prováděcí vyhlášky jak definice pojmů, tak povinnosti ukládané prodávajícím a kupujícím přímo do zákona,

2) provedla dosud chybějící transpozici směrnice 98/6/ES a výslovně se v zákonu uvádí, že ceny výrobků při prodeji spotřebiteli zahrnují veškeré daně a poplatky a tedy k nim nemohou být připočítávány žádné další částky. V této souvislosti je do zákona doplněna i zvláštní úprava pro poskytování cenových informací při prodeji zájezdů, což byl v poslední době často kritizovaný nedostatek,

3) upravila oblast správního trestání v případech porušení cenových předpisů a ukládání sankcí.

V zásadě se jedná o technickou novelu nic neměnicí na dosavadním principu volného sjednávání cen, avšak s rozsáhlejšími úpravami celého textu.

b) Zákon č. 265/1990 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen

Zákonem č. 403/2009 Sb. byl rovněž novelizován zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, s účinností od 18. listopadu 2009. U Celního úřadu Kolín se upřesnila působnost tohoto orgánu pouze na oblast cen cigaret, u kterých jsou nadále stanovovány pevné ceny jako základ jedné složky spotřební daně. Dále se doplnilo zmocnění pro celní orgány, které budou moci kontrolovat dodržování cenových předpisů při prodeji cigaret za pevné ceny a za zjištěná porušení zákona ukládat sankce. Věcná působnost byla založena zákonem jak pro celní ředitelství, tak i pro celní úřady z toho důvodu, že cenová kontrola bude uskutečňována i prostřednictvím skupin mobilního dohledu.

Dále se odstranil nedostatek založený úpravou tohoto zákona provedenou v rámci zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kde bylo vloženo chybné ustanovení do § 2a. Bylo nutné rozlišit působnost v regulaci cen od působnosti ve výkonu cenové kontroly a doplnit chybějící působnost v oblasti kontroly cen stomatologických výrobků. Druhým řešeným problémem bylo převedení agendy cenové kontroly u zdravotních výkonů z Ministerstva zdravotnictví zpět na finanční ředitelství. Rovněž tato změna byla provedena výše uvedeným zákonem č. 261/2007 Sb., avšak Ministerstvo zdravotnictví nemá personální ani metodické předpoklady k výkonu této agendy. Proto se kompetence znovu převedla na finanční ředitelství tak, jak tomu bylo do konce roku 2007.

c) Vyhláška č. 450/2009 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách

S účinností od 21. prosince 2009 vstoupila v platnost vyhláška MF č. 450/2009 Sb., kterou se provádí zákon o cenách. Jedná se o stručnou vyhlášku, která provádí pouze 2 paragrafy zákona o cenách, a to § 11 odst.2, týkající se evidence cen a kalkulace ceny, a § 17a, týkající způsobu zpracování přehledu o provedených cenových kontrolách a pravomocných rozhodnutí o uložení pokuty pro zveřejnění v Cenovém věstníku. Současně byla zrušena rozsáhlejší prováděcí vyhláška č. 580/1990 Sb., jejíž většina ustanovení byla zahrnuta do novely zákona o cenách č. 403/2009 Sb. Dále byla zrušena i vyhláška č. 581/1992 Sb., kterou se prováděl zákon o cenách pro ceny speciální techniky.

d) Vyhláška č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku

Od 1. ledna 2009 nabyla účinnosti vyhláška č. 456/2009 Sb., kterou byla upravena některá ustanovení vyhlášky č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

1) Došlo k aktualizaci příloh s koeficienty změn cen staveb a s koeficienty prodejnosti.

2) U oceňování staveb kombinací nákladového a výnosového způsobu byla provedena korekce koeficientů na základě podrobné analýzy údajů v databázi statistického šetření cen. Jedná se o koeficienty, které určují poměr nákladové a výnosové ceny do kombinace.

3) Byla zavedena nová porovnávací metoda (indexová), která umožňuje větší variabilitu znaků, aktualizaci jednotlivých znaků a hodnot kvalitativních pásem v návaznosti na to, jak se znaky podílejí na ceně sjednané.

4) Odstranilo se skokové členění základních cen v návaznosti na technické a morální opotřebení stavby a navíc zavedla zjednodušení, spočívající v zohlednění ceny některých staveb, které tvoří příslušenství ke stavbě oceňované porovnávacím způsobem.

5) Bylo zavedeno oceňování porovnávací metodou pro rodinné domy, rekreační domky a rekreační chalupy. V návaznosti na to byly aktualizovány a vloženy v novém členění základní ceny pro všechny typy nemovitostí, oceňované porovnávací metodou.